

MEMORIA DE ACTIVIDADES 2017

Instituto da Lingua Galega

Edita
Instituto da Lingua Galega
Universidade de Santiago de Compostela
Praza da Universidade, 4
15782 Santiago de Compostela
A Coruña

Correo electrónico: ilgsec@usc.es

Páxina web: <http://ilg.usc.gal/>

Teléfonos

+34 8818 12815

+34 8818 12802

Fax

+34 81572770

Maquetación
Raquel Vila-Amado

Universidade de Santiago de Compostela, xuño de 2018

Índice

LIMIAR.....	5
RELACIÓN DE LIÑAS E PROXECTOS DE INVESTIGACIÓN	7
A. PROXECTOS PROMOVIDOS NO SEO DO ILG	7
1. ARQUIVO DO GALEGO ORAL (AGO)	7
2. ATLAS LINGÜÍSTICO GALEGO (ALGa)	9
3. BIBLIOTECA DIXITAL DA GALICIA MEDIEVAL (BGM)	11
4. CAMBIO LINGÜÍSTICO E CONTACTO DE LINGUA NA XUVENTUDE.....	12
5. COLECCIÓN DIPLOMÁTICA DE DOCUMENTOS GALEGOS MEDIEVAIS.....	12
6. CONSTRUCIÓNS VERBAIS E SINTAXE DA ORACIÓN (ConVerSO)	13
7. CONTACTO E CAMBIO LINGÜÍSTICO EN GALEGO.....	13
8. CORPUS DE TEXTOS ANTIGO DA GALIZA (COTAGAL)	13
9. CORPUS INFORMATIZADO GALEGO-PORTUGUÉS ANTIGO (CGPA)	15
10. CORPUS ORAL INFORMATIZADO DA LINGUA GALEGA (CORILGA)	15
11. CORPUS PARA A ANÁLISE DE DIFICULTADES NA PRODUCCIÓN ESCRITA EN LINGUA GALEGA.....	16
12. DICCIONARIO DE PRONUNCIA DA LINGUA GALEGA	16
13. DICCIONARIO DOS APELIDOS GALEGOS	17
14. EDICIÓN E ELABORACIÓN DOS MATERIAIS GALEGOS DO ALPI (ATLAS LINGÜÍSTICO DE LA PENÍNSULA IBÉRICA)	18
15. GONDOMAR. CORPUS DIXITAL DE TEXTOS GALEGOS DA IDADE MODERNA. CATALOGACIÓN, MULTIEDICIÓN, GLOSARIO E ESTUDO	18
16. GRAMÁTICA DA LINGUA GALEGA	19
17. GRAMÁTICA HISTÓRICA DA LINGUA GALEGA (GHLG)	20
18. INVENTARIO TOPONÍMICO DA GALICIA MEDIEVAL (ITGM)	20
19. LÉXICO PATRIMONIAL (GALICIA - PORTUGAL - BRASIL)	21
20. PLATAFORMA DE DOCUMENTACIÓN E ANÁLISE DE DATOS DIALECTAIS PERCEPTIVOS.....	22
21. TESOURO DO LÉXICO PATRIMONIAL GALEGO E PORTUGUÉS	22
22. TESOURO INFORMATIZADO DA LINGUA GALEGA 4.0 (TILG).....	23
23. O PATRIMONIO LÉXICO DA GALLAECIA (PILOTO 4, NO MARCO DE GEOARPAD. PATRIMONIO CULTURAL DA EURORREXIÓN GALICIA – NORTE DE PORTUGAL: VALORACIÓN E INNOVACIÓN	24
B. PROXECTOS PROMOVIDOS POR OUTRAS INSTITUCIÓNS	25
1. CORPUS DE REFERENCIA DO GALEGO ACTUAL (CORGA)	25
2. LIBROS, MEMORIA Y ARCHIVOS: CULTURA ESCRITA EN MONASTERIOS CISTERCIENSES DEL NOROESTE PENINSULAR (SS. XII Y XIII). LEMACIST	25
CONSULTAS DA PÁXINA WEB DO CENTRO	27

ORGANIZACIÓN DE CURSOS, CONFERENCIAS E ENCONTROS LINGÜÍSTICOS	29
A. SIMPOSIO ILG 2017: CALEN CARTAS, FALEN BARBAS. A ESCRITA EN GALEGO NA	
IDADE MODERNA	29
B. CURSO BÁSICO DE TRANSICIÓN CON ELAN	31
C. XXX CURSO DE LINGUA E CULTURA GALEGA “GALEGO SEN FRONTEIRAS”	32
A ACTIVIDADE DOS INVESTIGADORES	33
A. COMUNICACIÓNS EN CONGRESOS E ENCONTROS CIENTÍFICOS	33
B. CURSOS E SEMINARIOS	39
C. COMITÉS CIENTÍFICOS E DE REDACCIÓN DE REVISTAS E COLECCIÓNS	39
D. PUBLICACIÓNS	41
PUBLICACIÓNS DO ILG	41
PUBLICACIÓNS DO PERSOAL DO ILG	44
ACTAS EN CONGRESOS.....	44
CAPÍTULOS DE LIBRO.....	44
LIBROS.....	49
ARTIGOS EN REVISTAS	51
RECENSIÓNS.....	53
ARTIGOS EN PRENSA.....	54
E. REALIZACIÓN E DIRECCIÓN DE TESES	54
F. TESES DEFENDIDAS.....	56
G. ESTADÍAS EN CENTROS DE INVESTIGACIÓN	56
H. COMUNICACIÓNS PRESENTADAS NO ILG	56
I. VISITAS DE INVESTIGADORES	57
L. PARTICIPACIÓN NA ORGANIZACIÓN DE ENCONTROS CIENTÍFICOS	58
M. CHARLAS DO PROGRAMA A PONTE.....	60
N. CONTRATOS PREDOUTORAIS	60
Ñ. CONTRATOS POSDOUTORAIS	61
CONVENIOS, CONTRATOS E CONTRIBUCIÓN INSTITUCIONAL	63
A. CONVENIOS E CONTRATOS	63
B. CONTRIBUCIÓN INSTITUCIONAL: ORGANIZACIÓNS SOCIAIS, ACADÉMICAS ETC.	63
RESUMO ECONÓMICO 2017	67
RELACIÓN DE RECURSOS DO ILG	69
PERSOAL	71

Limiar

Cumprindo co establecido na normativa que regula o funcionamento e a acción do Instituto da Lingua Galega, en particular o seu regulamento de réxime interno e mais os Estatutos da Universidade de Santiago de Compostela, presentamos perante o Consello de Goberno da Universidade para a súa aprobación a memoria que recolle as actividades desenvolvidas polo Instituto ao longo do ano 2017. O texto foi aprobado polo Consello Científico do Instituto na súa reunión do pasado día 15 de maio de 2018, e presentado á súa Xunta de Goberno, que acordou ratificalo por unanimidade na reunión celebrada o día 25 de xuño de 2018. Alén de dar cumprimento a unha obriga normativa, a presentación desta memoria obedece tamén á necesidade de transparencia e ao desexo de dar conta do traballo realizado, tendo en conta que este centro se financia de maneira fundamental con fondos públicos.

Durante o ano 2017 o ILG continuou a desenvolver unha intensa actividade, que en parte non se ve reflectida aínda en publicacións, debido á inevitable demora entre realización e publicación de traballos científicos. Por unha parte tiveron continuidade os traballos de proxectos de longo alcance, como o *Atlas Lingüístico Galego*, que é unha das obras de referencia da lingüística galega, coa elaboración do volume VII, ou o *Tesouro Informatizado da Lingua Galega* (TILG), do que se preparou unha nova versión cun interface moi mellorado que abre novas posibilidades de explotación pública deste recurso (<http://ilg.usc.es/TILG/>). Por outro lado, rematouse o proxecto *Gondomar: Corpus Dixital de Textos da Idade Moderna* coa posta a disposición pública da súa primeira versión (<http://ilg.usc.es/gondomar/>). Tamén continuaron os traballos da rede *Tecnoloxías e Análise de Datos Lingüísticos* (TecAndALi), coordinada polo grupo do ILG e formada polos grupos Filoloxía e Lingüística Galega (FILG-USC), Modelos de Optimización, Decisión, Estatística e Aplicacións (MODESTYA-USC), Grupo de Sistemas Intelixentes (GSI-USC), Gráficos por Computador e Enxeñaría de Datos (COGRADE-USC), Grupo de Tecnoloxías Multimedia (GTM-UVigo), Gramática, Discurso e Sociedade (GRADES-UVigo) e mais Tecnoloxías e Aplicacións da Lingua Galega (TALGUVigo).

Mais por outra parte, e non menos importante, abríronse liñas de traballo que resultan innovadoras e que constitúen unha aposta por unha renovación metodolóxica na investigación do ILG. Estas liñas van na dirección de investigar sobre a lingua actual, e particularmente a dos segmentos sociais máis dinámicos e innovadores: a xuventude, e particularmente a xuventude urbana. Nese sentido, iniciouse o traballo sobre *Cambio lingüístico e contacto na lingua da xuventude*, que está en estreita relación co proxecto *Contacto e cambio lingüístico no galego*, financiado polo Ministerio de Economía e Competitividade e Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional (FEDER), así como o proxecto *Corpus para a análise das dificultades da produción escrita en lingua galega*, tamén relacionado co anterior, en canto que trata da competencia escrita de estudantes de ensino medio, e do que potencialmente se derivarán importantes resultados para o ensino do galego como L1 e como L2. A integración destes proxectos nunha liña común de traballo abre importantes posibilidades de desenvolvemento para o futuro e o seu interese para aplicacións educativas e sociais é indiscutible.

Tocante á difusión dos resultados, ademais de publicacións en revistas e libros de ámbito galego, español e internacional, os membros do ILG seguiron mantendo, como vén acontecendo nos últimos anos, unha importante presenza en congresos internacionais de relevancia. Ademais, cabe destacar a publicación de varios volumes, con traballos derivados de congresos e simposios celebrados nos anos anteriores. Así, o volume *Gallæcia. Estudos de lingüística portuguesa e galega*, editado por Marta Negro, Rosario Álvarez e Eduardo Moscoso Mato e publicado polo Servizo de Publicacións da USC, recolle unha selección de traballos do *Gallæcia. III Congreso Internacional de Linguística Histórica; Estudos sobre o cambio lingüístico no galego actual*, editado por Xosé Luís Regueira e Elisa Fernández Rei e publicado polo

Consello da Cultura Galega, recolle estudos derivados do Simposio do mesmo título celebrado en 2015; e tamén *Estudar toponimia. Aproximacións metodolóxicas e interpretativas*, editado por Ana Isabel Boullón Agrelo como anexo da revista *Verba*, que ten a súa raíz no curso de verán da USC *Toponimia: interpretación e actuación*. Publicouse tamén o número 9 da revista *Estudos de Lingüística Galega*, que constitúe un importante vehículo de difusión non só da lingüística feita en Galicia, senón de estudos sobre o galego e sobre outras linguas próximas realizados en diferentes universidades de Europa e América, e como tal constitúe un importante medio de visibilización do ILG como centro de investigación, por unha parte, e como lugar de encontro dos traballos de lingüística galega, pola outra. Tamén no referente á visibilización social do ILG, cómpre destacar o elevado número de visitas a varios dos recursos lingüísticos postos a disposición pública na web do ILG, como o *Dicionario de pronuncia da lingua galega* ou a *Cartografía dos apelidos de Galicia*, que contan 130.000 visitas cada un.

Ademais de colaborar na organización doutros congresos e reunións científicas, celebrouse o Simposio *Calen barbas, falen cartas. A escrita en galego na Idade Moderna*, en estreita relación co proxecto *Gondomar* ao que se aludiu máis arriba. O simposio contou con especialistas de diversas ramas do saber e foi organizado por Rosario Álvarez, Sandra Beis Silva, Ernesto González Seoane e Raquel Vila-Amado, e. E coma todos os anos, o Instituto tamén organizou, xunto coa Real Academia Galega, coa colaboración da Secretaría Xeral de Política Lingüística e a Deputación da Coruña, a 30ª edición dos *Cursos de verán de lingua e cultura galegas*, dirixidos por Henrique Monteagudo e Xosé Luís Regueira. Estas actividades anuais non por reiteradas e habituais son menos importantes, e teñen un papel moi relevante na imaxe pública e internacional do ILG e tamén da USC. Isto pode comprenderse facilmente se temos en conta que os *Cursos de verán* atraen arredor de 70 estudantes universitarios de máis de 20 nacionalidades de catro continentes, que durante un mes estudan e traballan no ILG, e por tanto, na USC, e entran en contacto con aspectos e figuras fundamentais da vida cultural de Galicia.

Todos estes resultados e proxectos débense ao esforzo e ao talento das investigadoras e investigadores deste centro e tamén á colaboración de equipos de investigación doutras áreas, nunha cultura de traballo en equipo e de interdisciplinariedade que vén sendo habitual nos últimos anos e que estamos comprometidos a seguir fomentando e fortalecendo. Tamén queremos recoñecer a importancia que para a consecución destes logros ten o apoio constante de toda a Universidade de Santiago de Compostela, así como de institucións como a Secretaría Xeral de Política Lingüística da Xunta de Galicia, a Real Academia Galega, o Consello da Cultura Galega e a Fundación Barrié de la Maza. Desde o ILG queremos agradecer o seu apoio continuado e a súa valiosa colaboración, na confianza de que coa súa axuda poderemos afrontar con suceso os retos e lograr os obxectivos que temos por diante.

Xosé Luís Regueira Fernández
Director

Relación de liñas e proxectos de investigación

A. PROXECTOS PROMOVIDOS NO SEO DO ILG

1. ARQUIVO DO GALEGO ORAL (AGO)

IP: Francisco Fernández Rei

EQUIPO INVESTIGADOR: Concepción Álvarez Pousa, Carme Ares Vázquez, Xosé Henrique Costas González (UVigo), Ana García García, Carme García Rodríguez, Carme Hermida Gulías, Xavier Varela Barreiro

INFORMÁTICA: Noemí Varela Rodríguez

FINANCIAMENTO: Convenio coa Secretaría Xeral de Política Lingüística da Xunta de Galicia

PÁXINA WEB: <http://ilg.usc.gal/ago/>

AVANCES SIGNIFICATIVOS E RESULTADOS PUBLICADOS EN 2017

- Realizáronse **novas transcricións** de gravacións con diversos temas e de distintas procedencias, entre elas hai unha mostra de concellos fronteirizos con Portugal. Hai 15 textos xa dispoñibles e outros 15 pendentes da revisión final, que se fará nas vindeiras semanas. Na páxina poderase acceder tanto ao audio editado coma a dous tipos de transcripción, unha semifonolóxica e outra normativizada. As características de ambas as dúas e os criterios empregados na súa conformación están especificados no propio sitio web.
- Dous membros do equipo (Francisco Fernández Rei e Ana García García) participaron en cadansúa edición do *Curso de aprendizaxe para o manexo do programa ELAN de transcripción de textos orais*, que se impartiu no Instituto da Lingua Galega da USC entre febreiro e abril de 2017. Isto permitiu aplicar a unha mostra de textos do AGO o **aliñamento** da transcripción co audio.
- Continuouse co traballo de **mantemento da páxina web** para permitir a consulta en liña das versións multimedia dos textos do arquivo que xa están dispoñibles.
- Avanzouse no traballo de **catalogación e arquivo de novas gravacións** de galego común. Algunhas son doazóns e outras son gravacións feitas na actualidade polos membros do equipo. Ademais, incrementouse o fondo do subarquivo do galego culto, con gravacións de conferencias, presentacións etc.
- Algunhas desas novas gravacións que se obtiveron son de **xente nova**.

- Procúrese seleccionar material susceptible de ser utilizado como **ferramenta didáctica** no ensino, especialmente polo contido temático.
- Continuouse cos traballos de **mantemento e organización do arquivo**.
- En relación co **aproveitamento do proxecto** cómpre ter en conta que a principal vía de difusión é a que se establece a través da páxina web (<http://ilg.usc.gal/ago>), mais tamén foron atendidas visitas ao fondo do AGO, no edificio do ILG, onde se explicou a orixe, a actualidade e a utilidade do arquivo.

CONTRIBUCIÓNS DERIVADAS

En relación coas presentacións en reunións científicas e publicacións derivadas do proxecto no 2017 cómpre sinalar o seguinte:

- Álvarez Pousa, Concepción (2017): "A variación lingüística galega en textos orais do Concello de Viana do Bolo", en Marta Negro Romero / Rosario Álvarez / Eduardo M. Moscoso Mato (eds.): *Gallaecia: estudos de lingüística portuguesa e galega*. Santiago de Compostela: Universidade, 2017, ISBN 978-84-16954-41-4, pp. 803-823 DOI <http://dx.doi.org/10.15304/cc.2017.1080.46>.
- Álvarez Pousa, Concepción (2017): "A variedade galega da Terra de Viana do Bolo (Ourense) e as súas afinidades co portugués". Volume do *Colóquio comemorativo dos 40 anos do CLUP*, Porto 24-25 de novembro de 2016 (Aceptada a súa publicación en outubro do 2017).
- Álvarez Pousa, Concepción (2017): "As Médulas de Caldesiños, unha mostra oral da lingua da Terra de Viana do Bolo (Ourense)", en *Segmentos de uma vida. Textos dedicados a João Veloso por ocasião do seu 50º aniversário*. [Organizado por Pedro Tiago Martins e Carlos Silva]. Phon'up. Fonética e fonologia da Universidade do Porto (no prelo).
- Álvarez Pousa, Concepción (2017): "As variedades vianesa e frieiresa-portelá do galego oriental e as súas afinidades co portugués", *Limite* nº 11.2 (2017), pp. 79-108, ISSN 1888-4067.
- Álvarez Pousa, Concepción (2017): "Como é a variedade lingüística da Terra de Viana do Bolo?", resumo do relatorio ofrecido no *IV Encontro da Mocidade Investigadora. 9-10 de xuño de 2016 USC* publicado en *IV Encontro da Mocidade Investigadora. 9-10 de xuño de 2016. Libro de resumos* nº 228. Universidade de Santiago de Compostela. ISBN 978-84-15876-88-5, pp. 255-256 DOI <http://dx.doi.org/10.15304/9788415876885>.
- Costas González, Xosé Henrique (2017): "Achegas á procedencia do léxico das falas do val do río Ellas (Cáceres)", en M.J. Fernández & J.M. Carrasco González (eds.): *Cartografías del Portugués. Lengua, Literatura, Cultura y Didáctica en los Espacios Lusófonos*. Cáceres: SEEPLU, 2017, pp. 167-180.
- Costas González, Xosé Henrique (2017): "O sufixo *-icho/a*, caracterizador da microtoponimia do galego de Zamora", *Verba* 44 (2017) pp. 527-536.
- Costas González, Xosé Henrique (2017): "Os actuais subsistemas de sibilantes nas falas do val do río Ellas ou de Xálina e as dificultades para a súa normativización conxunta", *Limite* nº 11.2, (2017), pp. 109-122, ISSN 1888-4067.
- Costas González, Xosé Henrique (2017): "Os textos orais do val do río Ellas e a súa importancia para a dialectoloxía galega", en Marta Negro Romero; Rosario Álvarez Blanco e Eduardo Moscoso Mato (eds.): *Gallaecia: estudos de lingüística portuguesa e galega*. Servizo de Publicacións da Universidade de Santiago de Compostela, 2017, ISBN: 978-84-16954-41-4. DOI <http://dx.doi.org/10.15304/cc.2017.1080.62>, pp. 1057-1067.

- Costas González, Xosé Henrique (2017): Relatorio “O estado da investigación sobre as falas do val do Ellas”, en *A Fala. I Jornás de Estudo i Difusión*, Valverdi do Fresnu, San Martín de Trevelu, As Ellas, 24-26 de novembro de 2017. Organiza Parque Cultural Sierra de Gata + os 3 concellos.
- Fernández Rei, Francisco (2017): “O Arquivo do Galego Oral do Instituto da Lingua Galega”. Volume do *Colóquio comemorativo dos 40 anos do Centro de Lingüística da Universidade do Porto*, Porto 24-25 de novembro de 2016 (Aceptada a súa publicación en outubro do 2017).
- Fernández Rei, Francisco (2017): “O Arquivo do Galego Oral: xénese e situación actual”, en Marta Negro Romero / Rosario Álvarez / Eduardo M. Moscoso Mato (eds.): *Gallaecia: estudos de lingüística portuguesa e galega* *Gallaecia: estudos de lingüística portuguesa e galega*. Santiago de Compostela: Universidade, 2017, ISBN 978-84-16954-41-4, pp. 545-564 DOI <http://dx.doi.org/10.5304/cc.2017.1080.28>.

2. ATLAS LINGÜÍSTICO GALEGO (ALGA)

IP: Rosario Álvarez, Francisco Fernández Rei, Manuel González González

EQUIPO INVESTIGADOR: Xulio Sousa Fernández, Francisco Dubert García, Carme Hermida Gu-lías, Antón Santamarina, Lucía Doval Iglesias, Ana García García, Irene Santos Raña, Raquel Vila-Amado

INFORMÁTICA: Noemí Varela Rodríguez

FINANCIAMENTO: Convenio coa Secretaría Xeral de Política Lingüística da Xunta de Galicia / Axuda ao grupo de investigación FILGA (Xunta de Galicia - FEDER)

PÁXINA WEB: <http://ilg.usc.gal/indices/>

AVANCES SIGNIFICATIVOS E RESULTADOS PUBLICADOS EN 2017

- Co novo programa InDesign introducíronse na Base de Datos do *ALGa* notas de mapas xa existentes do volume IX *Fauna*, á vez que se meteron nesa Base cuestións para elaborar novos mapas e se revisaron cuestións xa existentes.
- Elaboráronse nunha primeira fase 32 mapas con lendas e notas para completar campos semánticos xa cartografados (insectos, réptiles e aves). Outros mapas son de animais aínda non cartografados (mamíferos herbívoros, carnívoros e ruminantes) e de peixes de río. A relación é a seguinte, con indicación provisoria do nº de mapa do volume IX *Fauna*:

Nº mapa	Nome do mapa (provisorio)	Nº de pregunta
2	Abellón	1363
3	Abella obreira	1364
13	Grilo	1356
14	Vacaloura	1357
15	Chicharra	1358
16	Tabán	1360
17	Mosca do cabalo	1361
18	Cabalo do demo	1362
21	Cascuda	1369
46	Samesuga	1391
50	Sapo	1441

Nº mapa	Nome do mapa (provisorio)	Nº de pregunta
51	Cágado	1440
102	Peneireiro	1436
150	Cazapo	1480
151	Tobo	1481
152	Coelleira	1482
153	Lebre	1483
154	Lebracho	1484
155	Cama da lebre	1485
156	Raposa (femenino)	1450.1
158	Lobo	94
159	Ouvear	1451
160	Oso	1491
161	Cervo	1492
162	Corzo	1493
163	Cabra montés	1494
164	Peixe	1452
165	Galadas	1453
166	Cebo	1458
169	Anguía	1471
170	Boga	1472
171	Troita	1473

O volume *VII Léxico. O ser humano (II)* está preparado para a publicación. Continuouse coa elaboración de novos mapas (cartografía, lendas e notas) dos tres volumes que están en proceso.

Actualización dos índices do *ALGa* no sitio web do ILG (incorporación do volume VI: <http://ilg.usc.es/indices/?v=6>).

Continuouse coa corrección e mantemento da base de datos e mais coa actualización da páxina web do proxecto.

Mantemento da colaboración con outros proxectos de xeografía lingüística no ámbito europeo (*ALE*, *ALiR*) e, nomeadamente, no ámbito lusófono. Neste sentido, cabe salientar, por unha banda, a celebración, en xuño de 2017, do *50 Congreso do Atlas Linguarum Europae* e o *22 Congreso do Atlas Linguistique Roman*, nos que o ILG actuou como entidade coorganizadora.

CONTRIBUCIÓNS DERIVADAS

- Álvarez, Rosario (2017): “Galego e portugués. Afinidade e diverxencia”, en Ana Rita Carrilho *et alii*, *Ao encontro das línguas ibéricas*. Covilhã: Universidade da Beira Interior.
- Álvarez, Rosario / Xulio Sousa Fernández (2017): “A investigación sobre a variación lingüística do galego: desde o *ALGa* ata a actualidade”, *Labor Historico*, v. 2, n.2 (2016). ISSN: 2359-6910.
- Dubert García, Francisco (2017): “Cambio e estrutura morfolóxica. Segmentacións atípicas en verbos galegos e portugueses”, en Xosé Luís Regueira & Elisa Fernández Rei (eds.) *Estudos sobre o cambio lingüístico no galego actual*, Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 297-325. ISBN 978-84-92923-82-3.

- Dubert García, Francisco (2017): “Sobre a *Gallaecia Magna* e as relacións históricas e xeolingüísticas entre galego, portugués e asturiano”, *Estudis romànics* 39, 43-69, DOI: 10.2436/20.2500.01.215.
- Fernández Rei, Francisco (2017): “Notas de morfoloxía verbal”, en Alexandre Rodríguez Guerra (ed.): *Lingüística histórica e dialectoloxía: coordenadas de cambio lingüístico*. Vigo: Universidade, 179-194.
- González González, Manuel (2017): “Dialectology and Geolinguistics in Galicia”, *Atlas Linguarum Europae (ALE) Symposium. The 50th Annual Meeting and XXIIème Colloque International de l’Atlas Linguistique Roman (ALiR)*. Universidade de Santiago De Compostela, 20 junio 2017.
- Regueira, Xosé Luís (2017): “Variación lingüística, dialectoloxía e lingüística histórica: algúns problemas do cambio lingüístico en galego e en portugués”, en Alexandre Rodríguez Guerra (ed.): *Lingüística histórica e dialectoloxía: coordenadas do cambio lingüístico*. Vigo: Universidade, 21-38.
- Sousa, X. (2017): “Aggregate analysis of lexical variation in Galician”, en I. Buchstaller and B. Siebenhaar (eds.), *Language Variation. European perspectives VI*, Amsterdam: John Benjamins, 71-83.
- Sousa, X. (2017): “From field notebooks to automatic mapping: the *Atlas Lingüístico Galego* database”, *Dialectologia et Geolinguistica* 25, 1-22.
- Sousa, X. (2017): “Measuring language contact in space”, en *International Conference on Language Variation in Europe, 9 (ICLaVE 9)*. Universidad de Málaga, 06/06/2017 a 10/06/2017.
- Sousa, X. & D. Rodríguez (2017): “Do espazo ó tempo: o cambio lingüístico en galego a partir da xeolingüística”, en Regueira Fernández, Xosé Luís & Fernández Rei, Elisa (eds.). *Estudos sobre o cambio lingüístico no galego actual*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega. 241-269.

3. BIBLIOTECA DIXITAL DA GALICIA MEDIEVAL (BGM)

IP: Xavier Varela Barreiro

EQUIPO INVESTIGADOR: Lucía Doval Iglesias, Ricardo Pichel Gotérrez, Xavier Gómez Guinovart (UVigo), Ana Suárez González (USC-Historia)

INFORMÁTICA: Xavier Gómez Guinovart (UVigo)

FINANCIAMENTO: Convenio coa Secretaría Xeral de Política Lingüística (Xunta de Galicia)

PÁXINA WEB: <<http://ilg.usc.es/BGM/>> <<http://bgm.cocodin.com/>>

AVANCES SIGNIFICATIVOS E RESULTADOS PUBLICADOS EN 2017

No transcurso do ano 2017 non se realizaron avances na liña de desenvolvemento do proxecto.

O traballo do equipo visibilizouse na publicación “La *Biblioteca dixital Galego-Portuguesa Antiga* (BGPA). Un nuevo formato potenciado para corpus preexistentes gallegos y portugueses”, en *El historiador frente a las palabras. Recursos textuales y léxicos para el estudio de la sociedad medieval*. Lugo: Axac, pp. 129-153 (Xavier Varela Barreiro & Ricardo Pichel Gotérrez, 2017).

4. CAMBIO LINGÜÍSTICO E CONTACTO DE LINGUA NA XUVENTUDE

IP: Xosé Luís Regueira Fernández

EQUIPO INVESTIGADOR: Elisa Fernández Rei, Xosé Manuel Dopazo Entenza

Informática: Noemí Varela Rodríguez

FINANCIAMENTO: Parcialmente financiado polo Convenio coa Xunta de Galicia.

PROXECTOS EN COOPERACIÓN: Grupo GTM da Universidade de Vigo

AVANCES SIGNIFICATIVOS E RESULTADOS PUBLICADOS EN 2017

Os traballos levados a cabo, dentro das limitacións de tempo dispoñible (non se contou con persoal contratado durante este ano), inclúen a realización de varias gravacións, que serán incorporadas ao CORILGA. Na última parte do ano Elisa Fernández Rei e Xosé Luís Regueira iniciaron un traballo de investigación sobre algúns cambios observados no español de Galicia dalgúns persoas novas, e que están relacionados tamén con cambios observados no galego. Este traballo dará lugar a unha publicación nun libro internacional.

Por outra parte, levouse a cabo a confección dun cuestionario para a obtención dun corpus de fala bilingüe (galego e español), que servirá para mellorar as ferramentas de recoñecemento e síntese de voz, así como para estudar o contacto de linguas. Este cuestionario desenvolveuse en colaboración co equipo GTM da Universidade de Vigo e será gravado no ano 2018.

5. COLECCIÓN DIPLOMÁTICA DE DOCUMENTOS GALEGOS MEDIEVAIS

IP: Ana Isabel Boullón Agrelo

EQUIPO INVESTIGADOR: Ramón Lorenzo, Maka Pérez González

FINANCIAMENTO: Convenio coa Xunta de Galicia

AVANCES SIGNIFICATIVOS E RESULTADOS PUBLICADOS EN 2017

Colección diplomática do mosteiro de Oia:

Cos novos avances tecnolóxicos as fontes que se estaban empregando para a edición dos textos quedaron obsoletas, por iso procedemos a cambialas por unha fonte unicode que permita a súa publicación futura na Web.

Na edición do corpus medieval do mosteiro de Santa María de Oia, Pontevedra, revisamos os documentos das carpetas 1805 a 1811. Agora estase a traballar neste mes na carpeta 1812 do Archivo Histórico Nacional.

Cos novos datos obtidos da dita transcripción seguimos enchendo, mantendo e ampliando a nosa base de datos, creada por nós cos datos dos fondos documentais do mosteiro, que inclúe información imprescindible para a súa organización e manexo, dado o alto volume de documentación manexado (entre outras, data, tipoloxía documental, nome do notario ou escriba, etc.).

Estes traballos axústanse ó ritmo previsto.

6. CONSTRUCCIÓN VERBAIS E SINTAXE DA ORACIÓN (CONVERSO)

IP: Rosario Álvarez Blanco e Xosé Xove Ferreiro

EQUIPO INVESTIGADOR: Rosario Álvarez Blanco e Xosé Xove Ferreiro

FINANCIAMENTO: Sen financiamento específico

PROXECTOS EN COOPERACIÓN: Convenio de colaboración co Seminario de Gramática da Real Academia Galega

PÁXINA WEB: Prevista no futuro a apertura do recurso ao público a través de Internet

AVANCES SIGNIFICATIVOS E RESULTADOS DERIVADOS EN 2017

Actualmente conta cuns 61.000 rexistros dos 100 verbos máis frecuentes. Nesta nova fase o investigador Xosé Xove rematou a revisión a fondo do campo relativo á clasificación das oracións subordinadas da base. O resultado deste traballo de revisión e refinamento da base está sendo utilizado polos membros do equipo redactor da *Gramática da lingua galega* para o estudo da sintaxe do galego, e particularmente o das oracións subordinadas.

7. CONTACTO E CAMBIO LINGÜÍSTICO NO GALEGO

IP: Francisco Dubert García, Xulio Sousa

EQUIPO INVESTIGADOR: Elisa Fernández Rei, Xosé Luís Regueira Fernández, Elisabetta Carpitelli, Pedro Martín Butragueño, Gabriel Rei-Doval, Alberto Gómez Bautista, Lurdes de Castro Moutinho, Noemí Varela Rodríguez

FINANCIAMENTO: Ministerio de Economía e Competitividade (referencia FFI2015-65208-P) e Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional (FEDER, marco financeiro plurianual 2014-2020)

AVANCES SIGNIFICATIVOS E RESULTADOS PUBLICADOS EN 2017

Continuouse co traballo de transcripción e revisión de textos para o CORILGA. Comezáronse os labores de etiquetaxe morfosintáctica. Ademais, comezouse o deseño dunha base de datos cos materiais galegos do ALPI para realizar consultas sobre a información léxica e sintáctica.

CONTRIBUCIÓN DERIVADAS

- Francisco Dubert García / Xulio Sousa (2017): "A comparison between the Galician dialects and the standard variety". 2017 MLA Annual Convention, Philadelphia (Estados Unidos), 5-8 xaneiro 2017.
- Xulio Sousa (2017): "Documenting and mapping geolinguistic variation: the linguistic database of the Atlas Lingüístico Galego". Gotzon Aurrekoetxea lagunarterik hara, Aitor Iglesias / Ariane Ensunza (eds.), Bilbao: UPV/EHU, 321-336.
- Xulio Sousa (2017): "Measuring language contact in geographical space". International Conference on Language Variation in Europe 9, Málaga, 6-9 xuño 2017.

8. CORPUS DE TEXTOS ANTIGOS DE GALIZA (COTAGAL)

IP: Ricardo Pichel Gotérrez

EQUIPO INVESTIGADOR: Raquel Alonso Parada, Xosé Luís Couceiro Pérez, Pedro Dono López, Rocío Dourado Fernández, Paulo Martínez Lema, Ramón Mariño Paz, Xavier Varela Barreiro

FINANCIAMENTO: Sen financiamento externo específico

PROXECTOS EN COOPERACIÓN: Biblioteca Dixital da Galicia Medieval (dir. Xavier Varela Barreiro), Xelmírez (dir. Xavier Varela Barreiro), Corpus Informatizado Galego-Portugués Antigo (dir. Xavier Varela Barreiro), Red Internacional CHARTA (dir. Pedro Sánchez-Prieto Borja, Univ. Alcalá).
PÁXINA WEB: www.cotagal.org

AVANCES SIGNIFICATIVOS E RESULTADOS PUBLICADOS EN 2017

- Continuación da transcripción paleográfica, etiquetado e presentación crítica de varios manuscritos: a tradución galega da *General estoria* (RBE ms. O.I.1), o fragmento do *Livro de Tristam* (AHN Códices 1501/7), o testemuño galego tardío da *Estoria de España* (BUSal 2497), os dous exemplares galegos da *Crónica de 1404* (HSA B.2278, BMP 62) e os fragmentos galegos das *Partidas*.
- Preparación da publicación da edición crítica (e transcripción paleográfica en versión dixital) da *Historia troiana* (BMP ms. 558).
- Inicio da revisión (transcripción paleográfica) da colección de documentos galegos medievais publicada por Margot Sponer (*Documentos Antiguos de Galicia*, 1935).
- Elaboración dun protomarcado XML-TEI para edición dixital de textos antigos.
- Arrequeamento da base textual de documentación galega redixida en castelán, procesada seguindo os criterios da Red Internacional CHARTA e integrada neste corpus (<http://www.corpuscharta.es/>).

PUBLICACIÓNS E PRESENTACIÓNS RELACIONADAS

- Pichel Gotérrez, Ricardo & Varela Barreiro, Xavier (2017): "O fragmento galego-portugués do *Livro de Tristam*. Nova proposta cronolóxica e diatópica", *Madrygal. Revista de Estudios Gallegos* 20, pp. 159-214 [<http://dx.doi.org/10.5209/MADR.57636>].
- Pichel Gotérrez, Ricardo & Garrido Martín, Blanca & González González, Jaime & Pedrote Romero, Antonio (2017): "Edición de textos e historia de la lengua diez años después: avances y nuevos problemas (pendiente de evaluación)", en *"Tenera experientia": Miradas jóvenes a la historiografía y la historia de la lengua española*. Madrid: UAM Ediciones, pp. 39-56.
- Varela Barreiro, Xavier & Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): "La Biblioteca dixital Galego-Portuguesa Antiga (BGPA). Un nuevo formato potenciado para corpus preexistentes gallegos y portugueses", en *El historiador frente a las palabras. Recursos textuales y léxicos para el estudio de la sociedad medieval*. Lugo: Axac, pp. 129-153.
- Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): "Transcribir y editar hoy textos medievales iberorromances. Algunos aspectos paleográficos y de edición digital". 52nd International Congress on Medieval Studies. Western Michigan University (Kalamazoo). 11-14/05/2017.
- Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): "En torno al hibridismo lingüístico en la prosa hispánica centro-occidental (ss. XIII-XV)". 70 Annual KFLC: The Languages, Literatures, and Cultures Conference. University of Kentucky (Lexington). 20-22/04/2017
- Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): "Edición de textos y humanidades digitales: proyectos en curso". En: History of Spanish Language Seminar. Georgetown University (Washington). 17/04/2017
- Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): "La interconexión literaria en la prosa ibérica medieval: el caso de Galicia en los siglos XIV y XV". En: Department of Spanish & Portuguese Seminar. University of Wisconsin (Madison). 04/05/2017

- Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): "Literatura medieval galega. Textos, xéneros e mecenados". En: Seminario de Lingua, literatura e cultura galegas. Universidad Complutense de Madrid. 05/12/2017
- Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): "Cultura manuscrita na Galiza baixomedieval. Proxectos en andamento". En: Seminario de Estudios Hispano-Medievales. Universidade de Santiago de Compostela. 30/03/2017

9. CORPUS INFORMATIZADO GALEGOPTUGUÉS ANTIGO (CGPA)

IP: Xavier Varela Barreiro / Maria Francisca Xavier

EQUIPO INVESTIGADOR: Xosé Carracedo Fraga, Lucía Doval Iglesias, Ricardo Pichel Gotérrez, José António Souto Cabo

INFORMÁTICA: César Osorio Peláez / Juan Jesús Gómez

FINANCIAMENTO: Convenio coa Secretaría Xeral de Política Lingüística (Xunta de Galicia)

PROXECTOS EN COOPERACIÓN: RILG (<http://sli.uvigo.es/RILG/>)

PÁXINA WEB: <http://ilg.usc.es/CIGPA/>

AVANCES SIGNIFICATIVOS E RESULTADOS PUBLICADOS EN 2017

No ano 2017 continuouse coa incorporación ao corpus xeral de textos procedentes de corpora en parcería (de Portugal e do Brasil) e deuse inicio ao proceso de confluencia co corpus CODOLGA (CRPIH), co que pretendemos reunir nun único recurso todos os textos, latinos e romances, da Galiza antiga.

10. CORPUS ORAL INFORMATIZADO DA LINGUA GALEGA (CORILGA)

IP: Xosé Luís Regueira Fernández

EQUIPO INVESTIGADOR: Elisa Fernández Rei, Manuel González González, Francisco Cidrás Escáneo, Xulio Sousa Fernández, Francisco Dubert García, Noemi Basanta Llanes, Alba Agüete Cajiao, Xosé Manuel Dopazo Entenza, Tamara Rial Montes

INFORMÁTICA: Noemí Varela Rodríguez

FINANCIAMENTO: Sen financiamento externo específico.

PROXECTOS EN COOPERACIÓN: Grupo Tecnoloxías Multimedia (UVigo)

AVANCES SIGNIFICATIVOS DO ANO 2017

Neste ano concluíronse as melloras na ferramenta de xestión e a subsanación de erros do buscador e do xestor de arquivos. Integráronse as ferramentas de aliñamento e etiquetaxe automática. Este traballo foi realizado fundamentalmente por Noemí Varela, coa asistencia de Xosé Manuel Dopazo.

No estado actual, as ferramentas de aliñamento e etiquetaxe permiten a creación de arquivos totalmente transcritos e etiquetados a partir dun arquivo transcrito ortograficamente. Os cambios efectuados obrigaron a volver a aliñar e etiquetar todos os arquivos anteriores.

Ao mesmo tempo continuouse coa revisión de transcricións anteriores e coa transcripción de novos textos. Tráballouse especialmente na revisión das transcricións fonéticas dos corpus de fala realizados por Francisco Dubert e Xosé Luís Regueira.

En relación con este proxecto, o grupo GTM realizou melloras nunha ferramenta de recoñecemento e transcripción automática, que aínda non está integrada neste.

A comezos de 2018 está prevista a realización de melloras no buscador, de maneira que permita obter resultados máis depurados e significativos. Unha vez feitas esas melloras, estaremos en disposición de abrir esta ferramenta ao uso público.

11. CORPUS PARA A ANÁLISE DE DIFICULTADES NA PRODUCCIÓN ESCRITA EN LINGUA GALEGA

IP: María Álvarez de la Granja

EQUIPO INVESTIGADOR: Francisco Cidrás Escáneo, Ernesto González Seoane, Xulio Sousa Fernández

FINANCIAMENTO: Sen Convenio coa Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria

AVANCES SIGNIFICATIVOS DO ANO 2017

Dado que se trata dun proxecto en fase inicial, estes primeiros meses de traballo dedicáronse a tarefas de deseño. Deste xeito, durante o ano 2017 establecemos os textos cos que iamos traballar (textos da proba de lingua e literatura galega das probas ABAU do curso 2016-2017), deseñamos a mostra e conseguimos os textos, que se encontran xa á nosa disposición. Ao mesmo tempo establecemos:

- A estrutura dos documentos (cabeceira e corpo do texto)
- As características xerais do sistema de clasificación das formas non estándares.
- A aplicación que utilizaremos para clasificar as formas non estándares (TEITOK), lematizador que será empregado para a etiquetación dos textos e os procesos implicados na lematización e marcación gramatical.
- A información que acompañará a cada forma non estándar.
- As posibilidades de busca que permitirá a aplicación de consulta.

Dado que só levamos uns poucos meses de traballo, polo momento non podemos ofrecer publicacións resultantes, pero está xa aceptada unha comunicación no *XIII Congreso Internacional de Lingüística Xeral* (Vigo, 13-15 de xuño de 2018) que leva por título “Corpus de textos de estudantes galegos (CORTEGAL). Aspectos metodolóxicos”.

PUBLICACIÓNS DERIVADAS

Aceptada unha comunicación no *XIII Congreso Internacional de Lingüística Xeral* (Vigo, 13-15 de xuño de 2018) que leva por título “Corpus de textos de estudantes galegos (CORTEGAL). Aspectos metodolóxicos” (María Álvarez de la Granja).

12. DICCIONARIO DE PRONUNCIA DA LINGUA GALEGA

IP: Xosé Luís Regueira Fernández

EQUIPO INVESTIGADOR: Noemi Basanta Llanes, Noemí Varela Rodríguez

FINANCIAMENTO: Sen financiamento específico.

PROXECTOS EN COOPERACIÓN: Seminario de Lexicografía da Real Academia Galega.

PÁXINA WEB: ilg.usc.es/pronuncia

AVANCES SIGNIFICATIVOS E RESULTADOS PUBLICADOS EN 2017

Neste ano non se realizaron accións específicas sobre este recurso, máis alá da corrección de erros puntuais.

13. DICCIONARIO DOS APELIDOS GALEGOS

IP: Ana Isabel Boullón Agrelo

EQUIPO INVESTIGADOR: Gonzalo Navaza, Antón Palacio Sánchez, Luz Méndez Fernández

FINANCIAMENTO: Sen financiamento específico

AVANCES SIGNIFICATIVOS E RESULTADOS PUBLICADOS EN 2017

Continuación da redacción de entradas, simultaneamente á recadación de testemuños históricos e á revisión continua dos materiais. Neste momento está redactado o 85% das entradas do dicionario, o que equivale a 5700. Estes traballos axústanse ó ritmo previsto.

CONTRIBUCIÓN DERIVADAS

- Boullón Agrelo, Ana Isabel / Luz Méndez (eds.) (2017): *Estudos de Onomástica Galega II. Os nomes e os apelidos: aspectos legais, sociais e lingüísticos. Xornada de estudo, Pontevedra, 30 de setembro de 2017*. Real Academia Galega. 160 pp. <https://academia.gal/documents/10157/704901/Estudos+de+Onomastica+Galega+II_Os+nomes+e+apelidos.pdf>
- Boullón Agrelo, Ana Isabel (2017): "Influenze antroponimiche dell'Italia in Galizia", en Elena Papa / Daniela Cacia (eds.): *Di nomi e di parole. Studi in onore di Alda Rossebassiano. Quaderni Italiani di RION* 8. Roma: Società Editrice Romana, 65-80.
- Boullón Agrelo, Ana Isabel (2017): "O Dicionario dos apelidos galegos e a restitución das formas galegas", en A. I. Boullón Agrelo / L. Méndez (eds.): *Estudos de Onomástica Galega II. Os nomes e os apelidos: aspectos legais, sociais e lingüísticos. Xornada de estudo, Pontevedra, 30 de setembro de 2017*. Real Academia Galega, pp. 45-68.
- Boullón Agrelo, Ana Isabel (2017): "Nomes, topónimos e apelidos: camiños de ida e volta", *Guavira Letras*. Universidade Federal de Mato Grosso do Sul, n. 25, 34-49. <http://websensors.net.br/seer/index.php/guavira/article/view/480>
- Navaza, Gonzalo (2017): "A intervenção régia na toponímia galega medieval. os nomes de Afonso IX (1188-1230)", *Guavira Letras*. Universidade Federal de Mato Grosso do Sul 5, 50-78. <http://websensors.net.br/seer/index.php/guavira/article/view/561/438>
- Navaza, Gonzalo (2017): "Apelidos galegos, continuidade e alteración na transmisión", en Boullón Agrelo, Ana Isabel / Luz Méndez (2017): *Estudos de Onomástica Galega II. Os nomes e os apelidos: aspectos legais, sociais e lingüísticos. Xornada de estudo, Pontevedra, 30 de setembro de 2017*. Real Academia Galega, 33-44.
- Palacio Sánchez, Antón (2017): "Antropónimos en topónimos galegos", en Boullón Agrelo, Ana Isabel (ed.): *Estudar toponimia. Aproximacións metodolóxicas e interpretativas*. Anexo 75 de *Verba. Anuario Galego de Filoloxía*. Universidade de Santiago de Compostela: Servizo de Publicacións, 115-136.

14. EDICIÓN E ELABORACIÓN DOS MATERIAIS GALEGOS DO ALPI (ATLAS LINGÜÍSTICO DE LA PENÍNSULA IBÉRICA)

IP: Xulio Sousa

EQUIPO INVESTIGADOR: Marta Negro Romero, Silvia Bravo Suárez

FINANCIAMENTO: TECANDALI

AVANCES SIGNIFICATIVOS DO ANO 2017

Continuouse o traballo de revisión e corrección dos materiais introducidos na base de datos. Ó mesmo tempo iniciouse a clasificación dos materiais galegos do ALPI para introducilos no programa de análise dialectométrica VDM.

CONTRIBUCIÓNS DERIVADAS

- Sousa, X. (2017): comunicación “El estudio de la variación lingüística a partir de los atlas lingüísticos tradicionales: el proyecto de edición del Atlas Lingüístico de la Península Ibérica”, X Conferencia Internacional Lingüística, Instituto de Literatura y Lingüística, A Habana, 28/11/2017
- Sousa, X. (2017): comunicación “Measuring language contact in space”, en International Conference on Language Variation in Europe, 9 (ICLaVE 9). Universidad de Málaga, 06/06/2017 a 10/06/2017.

15. GONDOMAR. CORPUS DIXITAL DE TEXTOS GALEGOS DA IDADE MODERNA

IP: Ernesto González Seoane / Rosario Álvarez

EQUIPO INVESTIGADOR: Rosario Álvarez, Sandra Beis Silva, Xosé Antonio Fernández Salgado, Michael J. Ferreira, Juan Jesús Gómez Noya, Domingo González Lopo, Ernesto González Seoane, Rita Marquilha, Gonzalo Navaza Blanco, César Osorio Peláez, José Luis Rodríguez Gómez, Concepción Varela Orol, Florentina Xoubanova Montero, Xosé Xove Ferreiro

FINANCIAMENTO: Secretaría de Estado de Investigación, Desarrollo e Innovación (Ministerio de Economía y Competitividad, referencia FFI2013-47589-P)

AVANCES SIGNIFICATIVOS DO ANO 2017

Ao longo de 2017 rematouse a execución da versión 1.0 do proxecto, coa posta en rede dos seus resultados. A versión actual incorpora máis de 80 textos, entre os que figuran varios ata o de agora inéditos, como O faraute mandón da Vila de Baiona, o Galanteo de mozo e moza e o Entremés al feliz y real parto de nuestra reina, composto por Salvador Francisco Roel e que constitúe o primeiro impreso en galego publicado como texto independente.

RESULTADOS

- Rosario Álvarez / Ernesto González Seoane (eds.) (2017), *Gondomar. Corpus dixital de textos galegos da Idade Moderna*. Santiago de Compostela: Instituto da Lingua Galega. <<http://ilg.usc.gal/gondomar/>>.
- Simposio ILG 2017. *Calen barbas, falen cartas. A escrita en galego na Idade Moderna*. Santiago de Compostela, 20-22 de novembro de 2017)

CONTRIBUCIÓN DERIVADAS

- Rosario Álvarez (2017): "A lingua galega no espello. Edición e estudo de seis vilancicos cantados fóra de Galicia antes de 1650", *Madrygal. Revista de Estudios Gallegos* 20 (Número especial), 215-229. [<http://dx.doi.org/10.5209/MADR.56219>].
- Rosario Álvarez (2017): "Os textos en lingua galega dos *Ocios poéticos* do Padre Feijoo», en *Calen barbas, falen cartas. A escrita en galego na Idade Moderna*. Universidade de Santiago de Compostela (Santiago de Compostela, 20-22 de novembro de 2017).
- Rosario Álvarez / Ernesto González Seoane (2017): *Gondomar. Corpus dixital de textos galegos da Idade Moderna. Edición interpretativa. Criterios (Versión 1)*. Santiago de Compostela: Instituto da Lingua Galega.
- Rosario Álvarez / Ernesto González Seoane (2017): *Gondomar. Corpus dixital de textos galegos da Idade Moderna. Transcripción paleográfica. Criterios (Versión 1)*. Santiago de Compostela: Instituto da Lingua Galega.
- Sandra Beis Silva (2017): "O corpus Gondomar. Do facsímile á edición interpretativa", en *Calen barbas, falen cartas. A escrita en galego na Idade Moderna*. Universidade de Santiago de Compostela (Santiago de Compostela, 20-22 de novembro de 2017).
- Xosé Antonio Fernández Salgado (2017): *Cincuenta décimas contra don Diego Zernadas*. Santiago de Compostela: Laiovento.
- Xosé Antonio Fernández Salgado (2017): "As décimas contra Cernadas", en *Calen barbas, falen cartas. A escrita en galego na Idade Moderna*. Universidade de Santiago de Compostela (Santiago de Compostela, 20-22 de novembro de 2017).
- Ernesto González Seoane (2017): "O corpus Gondomar. Aspectos metodolóxicos", en *Calen barbas, falen cartas. A escrita en galego na Idade Moderna*. Universidade de Santiago de Compostela (Santiago de Compostela, 20-22 de novembro de 2017).
- Ernesto González Seoane (2017): "Estereotipos e iconización nas representacións do portugués en textos galegos da Idade Moderna" [conferencia plenaria], en *IVº CILH - Congresso Internacional de Linguística Histórica. Homenagem a Ivo Castro*. Universidade de Lisboa (Lisboa, 17-21 de xullo de 2017).
- José Luis Rodríguez Montederramo (2017): "Pescudando no epistolario do conde de Gondomar coas ferramentas da *text mining*", en *Calen barbas, falen cartas. A escrita en galego na Idade Moderna*. Universidade de Santiago de Compostela (Santiago de Compostela, 20-22 de novembro de 2017).
- Concepción Varela Orol (2017): "Coleccionismo e cultura librería na Idade Moderna", en *Calen barbas, falen cartas. A escrita en galego na Idade Moderna*. Universidade de Santiago de Compostela (Santiago de Compostela, 20-22 de novembro de 2017).

16. GRAMÁTICA DA LINGUA GALEGA

IP: Rosario Álvarez

EQUIPO INVESTIGADOR: Francisco A. Cidrás Escáneo, Ernesto González Seoane, Xosé Luís Regueira Fernández, Xosé Xove Ferreiro, María Álvarez de la Granja, Francisco Dubert García, Elisa Fernández Rei

FINANCIAMENTO: Convenio asinado entre a USC e a RAG (2011-2013), prorrogado sen custos

PROXECTOS EN COOPERACIÓN: Instituto da Lingua Galega / Real Academia Galega

AVANCES SIGNIFICATIVOS DO ANO 2017

Este equipo de gramática do ILG ten a encarga de redactar a gramática institucional da Real Academia Galega. O compromiso é entregar o texto completo. Os traballos realizados en 2017, especificamente ou en conexión con outros proxectos en andamento, continuaron orientados a lograr ese obxectivo no prazo máis breve posible.

17. GRAMÁTICA HISTÓRICA DA LINGUA GALEGA (GHLG)

IP: Xavier Varela Barreiro

EQUIPO INVESTIGADOR: Amparo Cereixo Silva (IESP As Neves), Eduardo Moscoso Mato, Alexandre Rodríguez Guerra (UVigo)

FINANCIAMENTO: Sen financiamento externo específico

AVANCES SIGNIFICATIVOS E RESULTADOS PUBLICADOS EN 2017

A actividade desenvolvida encamiñouse á finalización da versión doméstica do corpus textual do galego medio –sen outra pretensión que facilitar os traballos internos mentres non se abra ao acceso público o corpus *Gondomar*, dirixido por Ernesto González no ILG–, coa finalidade de, en harmonía coa codificación do CIGPA, facilitar a extracción de datos lingüísticos deste período para a elaboración da gramática histórica.

O traballo do equipo visibilizouse na publicación “Panorama actual da lingüística histórica galega”, *Labor Histórico* 3 (1), 126-148 (Xavier Varela Barreiro & Ricardo Pichel Gotérrez, 2017).

18. INVENTARIO TOPONÍMICO GALEGO-PORTUGUÉS ANTIGO (ITGPA)

IP: Paulo Martínez Lema

EQUIPO INVESTIGADOR: Manuel Blanco López, Amparo Cereixo Silva (IESP As Neves), Rocío Douro Fernández, Lucía Doval Iglesias, Gonzalo Hermo González, Eduardo Moscoso Mato, María Pérez Martínez, Guillermo Vidal Fonseca

INFORMÁTICA: César Osorio Peláez

FINANCIAMENTO: Sen financiamento externo específico

PÁXINA WEB: <http://ilg.usc.es/itgm>

AVANCES SIGNIFICATIVOS E RESULTADOS PUBLICADOS EN 2017

Durante este ano achegáronse novas partidas de datos toponímicos medievais: o *Cartulario do Mosteiro de Fiães* (ed. de José Marques), os *Documentos galego-portugueses dos séculos XII-XIII* (ed. de José António Souto Cabo), os *Documentos do Noroeste e da Região de Lisboa* (ed. de Ana Maria Martins) e a *Documentação medieval do mosteiro de Santa Maria de Alcobça* (ed. de Maria José Simões Pereira de Carvalho).

Outro obxectivo previsto para este ano foi a redefinición do protocolo de procesamento dos topónimos, a revisión da estrutura da base de datos de almacenamento da información e o deseño dunha nova aplicación informática. Estas acción forons abordadas nun novo marco de colaboración en parcería co grupo de investigación COGRADE, integrado, xuntamente co noso grupo FILGA, na rede interuniversitaria TECANDALI. Déronse pasos firmes nesta dirección e, a través da colaboración establecida, dentro do CITIUS, co grupo CILENIS, coordinado por Pablo Gamallo, incorporouse o procesamento toponímico galego-portugués antigo á estrutura operativa do paquete de procesamento da linguaxe natural *Linguakit*.

Desde o proxecto preparouse, ao longo do ano, o *VI Coloquio de Lingüística Histórica*, dedicado especificamente ás relacións entre a lingüística histórica e a toponimia. Previsto para os meses de novembro ou decembro de 2017, finalmente celebrouse no mes de xaneiro de 2018, coa participación de reputados especialistas en ambas as disciplinas (Ana Boullón, Paulo Gamallo, Paulo Lema, Afonso Xavier Canosa, Maria Alice Fernandes, Rocío Dourado, Gonzalo Navaza, Xosé Manuel Sánchez Rei, Carolina Pérez Capelo e Carlos Rocha).

A actividade do equipo do proxecto visibilizouse nas seguintes publicacións:

- Martínez Lema, Paulo (2017): "Os estudos de onomástica en Galicia: da Idade Media aos nosos días", en Marta Negro Romero / Rosario Álvarez / Eduardo M. Moscoso Mato (eds) *Gallaecia. Estudos de lingüística portuguesa e galega*. Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela pp. 975-993.
- Martínez Lema, Paulo (2017): "A clasificación semántica da toponimia", en Boullón Agrelo, Ana Isabel (ed.): *Estudar toponimia. Aproximacións metodolóxicas e interpretativas* (Anexo 75 de *Verba*). Santiago de Compostela: Servizo de Publicacións e Intercambio Científico, 37-55.
- Martínez Lema, Paulo (2017): "Léxico y onomástica personal en la documentación medieval gallego-portuguesa", *Rivista Italiana di Onomastica* 23, 1, 71-88.
- Martínez Lema, Paulo (2017): "Sobre a repercusión do zoónimo *mazarico* na onomástica medieval e moderna", *Estudos de Lingüística Galega* 9, 65-86.

Outra canle de difusión foron as conferencias, das que é unha mostra:

- Martínez Lema, Paulo (2017): Conferencia pronunciada a convite *A utilidade da toponimia no estudo do povoamento alto-medieval no sul da Galiza e norte de Portugal*, Lisboa, 25 de setembro de 2017, Centro de Lingüística da Universidade de Lisboa.

19. LÉXICO PATRIMONIAL (GALICIA-PORTUGAL-BRASIL)

IP: Rosario Álvarez

EQUIPO INVESTIGADOR: Ernesto González Seoane, María Álvarez de la Granja, Xulio Sousa Fernández, Marta Negro Romero

INFORMÁTICA: Noemí Varela Rodríguez

FINANCIAMENTO: Convenio colaboración coa Secretaría Xeral de Política Lingüística (Xunta de Galicia). 2017-CP049

AVANCES SIGNIFICATIVOS DO ANO 2017

- Traballos preliminares para a vinculación dos lematarios galego e portugués do TLPGP (vid. ficha correspondente).
- Obtención dun mapa de capas que permite contemplar conxuntamente a variación lingüística en Galicia e Portugal, grazas á colaboración do Grupo ANTE (USC).
- Ampliación do corpus galego e brasileiro do TLPGP, con territorios e temática que interesan a este proxecto en concreto (vid. ficha correspondente).
- Ampliación e mantemento do catálogo de obras con léxico con referenciación xeográfica no ámbito de Galicia, Portugal e Brasil.

20. PLATAFORMA DE DOCUMENTACIÓN E ANÁLISE DE DATOS DIALECTAIS PERCEPTIVOS

IP: Xulio Sousa

EQUIPO INVESTIGADOR: Soraya Suárez Quintas, David Rodríguez Lorenzo, Irene Santos Raña, Laura Calaza Díaz, José R. Ríos Viqueira, Rosa M. Crujeiras, Alberto Rodríguez Casal

FINANCIAMENTO: Rede de Tecnoloxías e Análise dos Datos Lingüísticos. Programa de consolidación de unidades de investigación competitivas do SUG, Xunta de Galicia – FEDER (2014-2015)

PROXECTOS EN COOPERACIÓN: Finalizouse o deseño da plataforma de documentación (PDMapping) e continuouse co traballo de análise da información.

RESULTADOS: Aplicación para a documentación e análise de datos perceptivos: PDMapping (código no repositorio GitHub)

CONTRIBUCIÓNS DERIVADAS

- Irene Santos Raña (2017): "Sociolinguistic evaluations and dialectal identifications about varieties in contact with Galician dialects". *International Conference on Language Variation in Europe 9*, Málaga, 6-9 xuño 2017.
- Soraya Suárez Quintas (2017): "Perceptual dialectology: factors influencing geographical perceptions in Galician language". *International Conference on Language Variation in Europe 9*, Málaga, 6-9 xuño 2017.
- Soraya Suárez Quintas (2017): *O galego non é o ghallego que falamos nós: a percepción e as actitudes como condicionantes do cambio lingüístico*. In Regueira Fernández X. L. and Fernández Rei E. (eds), *Estudos sobre o cambio lingüístico no galego actual*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega - Instituto da Lingua Galega, pp. 187-213.
- Laura Calaza Díaz (2017): *Lingüística matemática: a información que se esconde tras as percepcións*. In Borrajo M. I., Castiñeira G., López L. and Sanmartín V. (eds.), *Actas do Seminario de Iniciación á Investigación*. Santiago de Compostela: Instituto de Matemáticas-USC, 75-80.

21. TESOURO DO LÉXICO PATRIMONIAL GALEGO E PORTUGUÉS

IP: Rosario Álvarez

EQUIPO INVESTIGADOR: María Álvarez de la Granja, Ernesto X. González Seoane, Xulio Sousa Fernández, Marta Negro Romero, Eduardo Louredo Rodríguez, Rosa Mouzo Villar, Beatriz Domínguez Oroña

INFORMÁTICA: César Osorio Peláez, Noemí Varela Rodríguez

PROXECTOS EN COOPERACIÓN: A relación de membros e universidades participantes, en Galicia, Portugal e Brasil, figuran en <http://ilg.usc.gal/Tesouro/gl/equipo.html>

PÁXINA WEB: <http://ilg.usc.gal/tesouro>

AVANCES SIGNIFICATIVOS DO ANO 2017

A base de datos está sendo alimentada e revisada de maneira permanente. En total, ao longo de 2017, incorporáronse 11 obras galegas (9149 rexistros) e 12 novas obras brasileiras (6248 rexistros). Ao rematar 2017, o acervo da base eran 212.466 rexistros, de 168 obras baleiradas: <http://ilg.usc.gal/Tesouro/gl/corpus.html>. No segundo semestre incorporáronse aos traballos senllos equipos na UTAD e na UPorto, que comezaron a render resultados en 2018.

O banco de datos do TLPGP serve de base para outros dous proxectos relacionados, con beneficios mutuos: o proxecto *O patrimonio léxico da Gallaecia* (PaLeGa), integrado en GEOAR-PAD, que se realiza en colaboración coa UTAD e a Univ. do Porto; e o proxecto Léxico Patrimonial (Galicia-Portugal-Brasil), suxeito a un convenio coa Xunta de Galicia.

RESULTADOS

En diversos congresos dedicados á variación léxica foron presentados traballos que toman como base ou obxecto de estudo o TLPGP. Valla como mostra o volume *Gallaecia. Estudos de lingüística portuguesa e galega* (2017), que reúne unha selección de traballos presentados no IIIILH (Santiago de Compostela, 27-30 de xullo de 2015), <http://ilg.usc.gal/gl/publicacions/libros/gallaecia-estudos-de-linguistica-portuguesa-e-galega>.

Froito desta colaboración Galicia-Portugal-Brasil, son dous números especiais de revistas universitarias externas sobre variación léxica: o *Dossié. A toponimia em foco: princípios, métodos, enfoques*, número 26 (2017) da revista *Gauvira Letras* (UFMS), coordinado por Aparecida Isquerdo, Xulio Sousa e Rosario Álvarez, <http://websensors.net.br/seer/index.php/guavira/issue/view/32/showToc>; o volume 17, monográfico, da revista *Estudios portugueses y brasileños* da Universidad de Salamanca, con investigadores en variación léxica de Galicia, Portugal e Brasil, coordinado por Eduardo Louredo e Rosario Álvarez, que sairá no primeiro semestre de 2018.

PUBLICACIÓNS DERIVADAS

- Álvarez, Rosario. «*Tesouro do léxico patrimonial galego e portugués [The Galician and Portuguese Word Bank]: Characteristics, Methodology, Applications and Uses*». Comunicación no Panel 23: *Advances in Rural Dialectology and Sociolinguistics in European Ibero-Romance* (Coord. Enrique Pato / Miriam Bouzouita). *iClave 9 = International Conference on Language Variation in Europe*. Málaga, 6-9 xuño 2017.

22. TESOURO INFORMATIZADO DA LINGUA GALEGA 4.0 (TILG)

IP: Ernesto González Seoane

EQUIPO INVESTIGADOR: María Álvarez de la Granja, Ernesto González Seoane, Antón Santamarina

PROXECTOS EN COOPERACIÓN: NLPGo Technologies S.L.

FINANCIAMENTO: Sen financiamento externo específico

AVANCES SIGNIFICATIVOS DO ANO 2017

Durante o ano 2017 culminou a preparación da versión, desenvolvida en colaboración con NLPgo Technologies, S.L., que se ocupou do desenvolvemento informático. A nova versión compila máis de 2.500 documentos producidos entre 1612 e 2013 e contén arredor de 25 millóns de formas gráficas, lematizadas e anotadas con etiquetas morfosintácticas. Esta nova versión numerosas novidades con respecto ás versións anteriores, en particular no que se refire ás posibilidades de busca no corpus, o que multiplica a potencialidade da súa explotación. Aínda que xa concluída, a aplicación está en fase de proba e colocárase a disposición do público ao longo do primeiro semestre de 2018.

RESULTADOS

- Santamarina, Antón (dir.) / Ernesto González Seoane / María Álvarez de la Granja: *Tesouro informatizado da lingua galega (Versión 4.0)*. Santiago de Compostela: Instituto da Lingua Galega. <<http://ilg.usc.gal/TILG/>>

23. O PATRIMONIO LÉXICO DA GALLAECIA (PILOTO 4, NO MARCO DE GEOARPAD. PATRIMONIO CULTURAL DA EURORREXIÓN GALICIA-NORTE DE PORTUGAL: VALORACIÓN E INNOVACIÓN)

IP: Rosario Álvarez

EQUIPO INVESTIGADOR: Ernesto González Seoane, María Álvarez de la Granja, Xulio Sousa Fernández, Marta Negro Romero. Colaboradores externos: Ignacio Vázquez (UBI, Covilhã), Helen Silva (IFMS, Ponta Porã), Helena Pousa Ortega (IES San Paio, Tui), Fernando Groba Bouza (IES María Soliño, Cangas) e Eduardo Louredo (IES Otero Pedrayo, Ourense)

INFORMÁTICA: Noemí Varela Rodríguez

PROXECTOS EN COOPERACIÓN: No Piloto 4 participan a Universidade do Porto (a través do CLUP) e a Universidade de Trás-os-Montes de Alto Douro universidades (a través do CEL). Para as entidades involucradas no conxunto do proxecto, véxase <https://amtega.xunta.gal/proxectos-europeos/proxecto-geoarpad>

FINANCIAMENTO: Programa INTERREGV-A España - Portugal (POCTEP) (0358_GEOAPARD_1_E-4). PO FEDER Galicia 2014-2020 “Unha maneira de facer Europa”.

AVANCES SIGNIFICATIVOS DO ANO 2017

- Seminario en Santiago de Compostela, 6-7 de xullo de 2017.
- Participación no plan Proxecta 2017-2018 da Xunta de Galicia, co programa *Lingua, patrimonio e coñecemento tradicional*. <https://ilg.usc.gal/PaLeGa>, plataforma interactiva para a recolleita colaborativa de léxico e cultura patrimoniais.
- Deseño dos recursos de tipo xeolinguístico referidos á Gallaecia con que o noso equipo transfronteirizo vai contribuír á plataforma resultante de GEOARPAD.
- Asesoría e formación metodolóxica dos parceiros portugueses, que xa iniciaron a súa parte do traballo.
- Presentación dunha candidatura, dentro do programa Iacobus, para unha estadía de tres meses no CLUP (concedida).
- Ampliación do corpus galego e do portugués setentrional do TLPGP, con territorios e temática que interesan a este proxecto en concreto (vid. ficha do TLPGP).

PUBLICACIÓNS DERIVADAS

Xornada de traballo transfronteiriza no Instituto da Lingua Galega (6-7 de xullo de 2017), baixo o título *PATRIMONIO LÉXICO DA GALLAECIA. Patrimonio cultural da Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal: valoración e innovación*, con asistencia de investigadores as universidades do norte de Portugal.

B. PROXECTOS PROMOVIDOS POR OUTRAS INSTITUCIÓNS

1. CORPUS DE REFERENCIA DO GALEGO ACTUAL (CORGA)

IP: María Sol López Martínez

MEMBROS DO EQUIPO: Eva Domínguez Noya (coordina a parte lingüística), Mario F. Barcala (responsable da Informática), Ana Orol González, Iván Enríquez Martínez

FINANCIAMENTO: 125.254€

PROXECTOS EN COOPERACIÓN: Convenio plurianual de colaboración entre a Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria e a Universidade de Santiago de Compostela para a realización dun programa de accións en materia de investigación a través do Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades. 2016-2017

PÁXINA WEB: <http://corpus.cirp.gal/corga> versión 3.0

AVANCES SIGNIFICATIVOS

Esta versión 3.0 enriqueceuse coa etiquetaxe automática de todos os documentos que o integran, e mais coa incorporación de dúas dúas de transcricións ortográficas de programas de radio da década dos 90 nas que se aliña o texto coa voz.

A presente aplicación unifica os dous sistemas de consulta en liña dispoñibles anteriormente (O do CORGA e o do CORGAetq) nun único sistema que dá cabida ás diferentes aproximacións de busca: consulta por palabras ortográficas, elementos gramaticais, clases de palabras, etiquetas ou lemas, tanto no subcorpus desambiguado manualmente como no CORGA etiquetado automaticamente.

O tamaño do CORGA na versión 3.0 é de 36,8 millóns de palabras que se corresponden con 44.125.386 millóns de elementos gramaticais.

PUBLICACIÓNS DERIVADAS

- Dominguez Noya, Eva María e M. Sol López Martínez (2017): "Tratamento da variación lingüística no CORGA", en *Gallæcia. Estudos de lingüística portuguesa e galega*. Universidade de Santiago de Compostela, 2017. 421-440. DOI <http://dx.doi.org/10.15304/cc.2017.1080.22>

2. LIBROS, MEMORIA Y ARCHIVOS: CULTURA ESCRITA EN MONASTERIOS CISTERCIENSES DEL NOROESTE PENINSULAR (ss. XII-XIII). LEMACIST

IP: Ana Suárez González (USC)

ORGANISMO: Universidade de Santiago de Compostela

FINANCIAMENTO: Goberno de España a través do Ministerio de Economía y competitividad. Subprograma de generación de conocimiento 2013. Referencia: HAR2013-40410-P.

PARTICIPANTES ILG: Xavier Varela figura no proxecto como membro do equipo de investigación.

A seguir ofrécese unha táboa coas consultas á páxina do ILG nesta anualidade:

Consultas da páxina web do centro

Enderezo web	Usuarios	Visitas	Páxinas vistas
Web do ILG http://ilg.usc.gal/gl	22.060 21.624 novos	33.116	89.444
Índices do Atlas Lingüístico Galego http://ilg.usc.gal/indices/	2.223 2.261 novos	2.639	8.256
Portal de Ditados Tópicos Galegos http://ilg.usc.gal/ditados/	773 767 novos	928	3.851
Cartografía dos Apelidos de Galicia http://ilg.usc.gal/cag/	16.206 15.974 novos	22.555	128.526
AMPER-Galicia http://ilg.usc.gal/amper/	299 291 novos	373	2.240
Arquivo do Galego Oral http://ilg.usc.gal/ago/	1.518 1.507 novos	2.281	5.040
Dicionario de pronuncia da lingua galega http://ilg.usc.gal/pronuncia/	8.835 8.682 novos	18.191	130.171
FOLERPA http://ilg.usc.gal/FOLERPA/	1.075 1.062 novos	1.740	8.122
Tesouro do Léxico Patrimonial Galego e Portugués http://ilg.usc.gal/Tesouro/	10.621 10.457 novos	20.728	60.251
Tesouro Informatizado da Lingua Galega http://ilg.usc.gal/TILG/	1.270 1.230 novos	5.880	33.997
Ránking dos dez nomes máis populares en Galicia (2000-2014) http://ilg.usc.gal/nomes_galicia/	593 589 novos	661	1297
Evolución dos 10 nomes máis populares en Galicia entre 2000 e 2015 http://ilg.usc.es/nomes_evolucion/	156 156 novos	163	420

Organización de cursos, conferencias e encontros lingüísticos

A. SIMPOSIO ILG 2017: CALEN BARBAS, FALEN CARTAS. A ESCRITA EN GALEGO NA IDADE MODERNA

Co título de “*Calen barbas, falen cartas. A escrita en galego na Idade Moderna*”, o Simposio ILG 2017 convocou entre o 20 e o 22 de novembro especialistas de diversas ramas do saber para abordaren desde cadanseu punto de vista a análise da produción escrita en lingua galega ao longo dos séculos XVI, XVII e XVIII. Elementos básicos desta análise foron, entre outros, a contextualización histórica e sociolingüística dos textos, a reconstrución da súa xénese e transmisión, a súa edición, a descrición e análise da lingua empregada neles, e o deseño de ferramentas para a análise e explotación dos datos lingüísticos que conteñen. O Simposio reservou un espazo para a presentación pública de *Gondomar. Corpus dixital de textos galegos da Idade Moderna*, un proxecto desenvolvido ao longo dos últimos anos no Instituto da Lingua Galega, así como para a reflexión sobre os desafíos que implica a construción de corpus especializados.

COMITÉ ORGANIZADOR: Rosario Álvarez, Sandra Beis Silva, Ernesto González Seoane, Raquel Vila-Amado

COMITÉ CIENTÍFICO: Michael J. Ferreira (Georgetown University) Charlotte Galves (Unicamp), Domingo González Lopo (USC), Antón Santamarina (ILG-USC) (presidente), Miguel Zugasti (Universidad de Navarra)

PÁXINA WEB: <http://ilg.usc.gal/gl/actividades/simposio-ilg-2017>

Programa

Luns, 20 de novembro

16.00 h: Inauguración

16.30 h: Henrique Monteagudo (ILG-USC): "Panorama sociolingüístico da Galicia da Idade Moderna"

17.00 h: Pegerto Saavedra (USC): "Política e sociedade na Galicia na Idade Moderna"

17.30 h: Pausa

18.00 h: Ramón Mariño (ILG-USC): "Variación e cambios en marcha no galego medio"

18.30 h: José Luis Rodríguez Gómez (Real Biblioteca): "Pescudando no epistolario do conde de Gondomar coas ferramentas da Text Mining"

19.00 h: Coloquio

20.00 h: Peche da sesión

Martes, 21 de novembro

16.00 h: Ernesto González Seoane (ILG-USC): "O corpus Gondomar. Aspectos metodolóxicos"

16.30 h: Sandra Beis Silva (ILG-USC): "O corpus Gondomar: do facsímile á edición interpretativa"

17.00 h: Pausa

17.30 h: Joan Torruella (UAB-ICREA): "Un corpus documental para el estudio de las interferencias lingüísticas entre el español y el catalán"

18.00 h: Rita Marquilhas (CLUL-Universidade de Lisboa): "Um corpus especializado. O corpus de cartas históricas Post Scriptum"

18.30 h: Maarten Janssen (CELGA-ILTEC, Universidade de Coimbra) / Gael Vaamonde (CLUL, Universidade de Lisboa): "From traditional historical corpora to TEI-based corpora. Benefits and challenges in joining digital edition and corpus annotation"

19.00 h: Coloquio

20.00 h: Peche da sesión

Mércores, 22 de novembro

16.00 h: Concepción Varela Orol (UdC): "Coleccionismo e cultura libraria na Idade Moderna"

16.30 h: Damián Suárez Vázquez (IES Baiona): "Un texto dramático inédito de Cernadas de Castro"

17.00 h: Pausa

17.30 h: Xosé Antonio Fernández Salgado (UVigo): "As décimas contra Cernadas"

18.00 h: Rosario Álvarez (ILG-USC): "Os textos en lingua galega dos Ocios Poéticos do Padre Feijoo"

18.30 h: Julio González Montañés (EPA Pontevedra): "O galego no teatro dos xesuítas en Galicia (1572-1730)"

19.00 h: Coloquio

20.00 h: Clausura

B. CURSO BÁSICO DE TRANSCRIPCIÓN CON ELAN

No seo da Rede Tecnoloxía e Análise de Datos Lingüísticos (ED431D 2016/011) e do proxecto Contacto e cambio lingüístico en galego (FFI2015-65208-P), o Instituto da Lingua Galega ofreceu nos meses de febreiro, marzo e abril o *Curso de aprendizaxe para o manexo do programa ELAN de transcripción de textos orais*.

ORGANIZACIÓN: Instituto da Lingua Galega – Rede Tecnoloxía e Análise de Datos Lingüísticos

DOCENTE: José Manuel Dopazo Entenza

PÁXINA WEB: <http://ilg.usc.gal/gl/actividades/curso-basico-de-transcripcion-con-elan> e <http://ilg.usc.gal/gl/actividades/curso-basico-de-transcripcion-con-elan-0>

O curso desenvolveuse en cinco sesións e constou dun total de 10 horas. Realizáronse dúas quendas:

- 7, 9, 14, 16 e 21 de febreiro de 2017, de 9:00 a 11:00 h na Sala de Conferencias do Instituto da Lingua Galega.
- 21, 23, 28 30 de marzo e 4 de abril, de 16:00 a 18:00 h na Sala de Conferencias do Instituto da Lingua Galega.

O curso estruturouse nos seguintes módulos:

1. Introducción
 - Que é ELAN*
 - Para que serve*
 - Posibilidades de explotación*
2. Crear un arquivo de ELAN
 - Incorporar audio e/ou vídeo*
 - Aliñar audios*
 - Ficheiros vinculados*
3. Elementos relevantes
 - Controis e atallos*
 - Modos: segmentación, anotación e transcripción*
 - Buscas*
 - Estatística*
 - Exportacións*
4. Crear un padrón
 - Vocabularios controlados*
 - Tipos lingüísticos*
5. Liñas de transcripción
 - Liñas de transcripción*
 - Liñas nais*
 - Liñas fillas*
 - Liñas asociadas*

6. Aprender a transcribir
 - Introducir o padrón creado*
 - Crear as liñas de transcripción adecuadas*
 - Segmentar e transcribir*
 - Extraer/multiplicar información (silencios, tokens, solapamentos...)*
7. Elaborar un pequeno corpus
 - Transcribir varios arquivos*
 - Facer buscas e buscas combinadas*
 - Extraer información estatística*
 - Exportar transcricións*

C. XXX CURSO DE LINGUA E CULTURA GALEGA “GALEGO SEN FRONTEIRAS”

Do 3 ao 24 de xullo desenvolveuse en Santiago de Compostela a *XXX Edición dos Cursos de verán de lingua e cultura galegas*.

Os cursos, dirixidos por Henrique Monteagudo e Xosé Luís Regueira, organizáronse en tres niveis: nivel elemental, nivel medio e curso superior de lingüística e de literatura galegas. Ademais das clases de lingua, realizáronse actividades de ampliación cultural, que consistiron fundamentalmente en conferencias sobre literatura, historia e outros eidos da realidade sociocultural de Galicia, así como visitas a lugares de interese natural e histórico de Galicia.

A docencia e palestras desenvolvéronse na Facultade de Filosofía da USC. A secretaría, localizada no ILG, correu a cargo de José Manuel Dopazo Entenza e Liliana Martínez Calvo. Os investigadores do ILG Tamara Rial Montes e Vítor Míguez Rego impartiron docencia nestes cursos.

A actividade dos investigadores

A. COMUNICACIÓNS EN CONGRESOS E ENCONTROS CIENTÍFICOS

Aguate Cajiao, Alba / Elisa Fernández Rei (2017): Comunicación “Fonoloxización do contraste entre vogais medias en posición pretónica no galego actual”, comunicación oral presentada no *IV Congreso Internacional de Linguística Histórica. Homenagem a Ivo Castro*, Lisboa 17 a 21 de xullo de 2017.

Álvarez, Rosario (2017): comunicación: “Tesouro do léxico patrimonial galego e portugués [The Galician and Portuguese Word Bank]: Characteristics, Methodology, Applications and Uses”, en *International Conference on Language Variation in Europe* (iClave 9). Málaga, 6-9 xuño 2017.

Álvarez, Rosario (2017): conferencia por convite «A fala berciana na obra de Fernández Morales», en *Antonio Fernández Morales: O cantor do Bierzo. Simposio do Bicentenario / XI Xornadas de Autor IEB*. Real Academia Galega / Instituto de Estudios Bercianos / Comisión Cultural Martín Sarmiento. Ponferrada / Vilafranca do Bierzo / Cacabelos, 15-17 setembro 2017,

Álvarez, Rosario (2017): conferencia por convite, “Apresentação do projeto Gallaeciae Monumenta Historica”, en *Conversas na Raia, 2. Alto-Minho e Galiza - Estudos Históricos*. Melgaço, 28 de outubro de 2017.

Álvarez, Rosario (2017): conferencia, “Laudatio”, en *IV Congreso Internacional de Linguística Histórica. Homenagem a Ivo Castro*. Lisboa, 17-21 de xullo 2017.

Álvarez, Rosario (2017): conferencia, “Os textos en lingua galega dos *Ocios poéticos do padre Feijoo*”, en *Simposios ILG 2017*. Calen barbas, falen cartas. *A escrita en galego na Idade Moderna*. Santiago de Compostela, 20-22 de novembro de 2017.

Álvarez, Rosario (2017): conferencia, plenarista convidada, “Humanidades dixitais. O corpus dixital de textos galegos da Idade Moderna (catalogación, multiedición, glosario e estudo)”, en *VIII Seminário do projeto de História do Português Paulista*. São Paulo, 15-18 de novembro de 2017.

Álvarez, Rosario (2017): relatorio, “A Carta desde as institucións culturais: O Consello da Cultura Galega”, en *Foro de debate sobre a Carta Europea para as Linguas Rexionais ou Minoritarias*. Santiago de Compostela, 29-30 de xuño de 2017.

Basanta Llanes, Noemí & Xosé Luís Regueira): Comunicación “*Este mapa tal vez ajudava a romper algum preconceito: o valor múltiple da autenticidade no seo do capitalismo global*”, comunicación en *III Simposi Internacional EDiSo, Desigualtats i nous discursos socials* (Barcelona, 28-30 de xuño de 2017). (28 de xuño).

Bautista, Alberto Gómez / Lurdes de Castro Moutinho (2017): comunicación “Variación prosódica en mirandés contemporáneo. Presentación de un proyecto en curso”, *VII Congreso Internacional de Fonética Experimental*, Madrid - Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED) (22-24 novembro de 2017)

Beis Silva, Sandra (2017): “O corpus Gondomar. Do facsímile á edición interpretativa”, en *Calen barbas, falen cartas. A escrita en galego na Idade Moderna*. Universidade de Santiago de Compostela (Santiago de Compostela, 20-22 de novembro de 2017).

Beis Silva, Sandra / Marta Negro Romero / Soraya Suárez Quintas (2017): Comunicación “Lexicographical resources”. *IV EMLex Colloquium on Lexicography. Lexicography, teaching experience and professional practice. Building bridges between lexicography and industry*. Santiago de Compostela, 30 de marzo de 2017. Presentación.

Boullón Agrelo, Ana Isabel (2017). Comunicación por invitación “Crónica de Iria: propuesta de stemma”, en *Medieval Hispanic Research seminar* da Queen Mary University coa conferencia, 10 March 2017.

Boullón Agrelo, Ana Isabel (2017). Conferencia plenaria por invitación: “O artificio das etimoloxías: elementos constitutivos da toponimia galega”. *IV Congreso Internacional de Lingüística Histórica* • 17-21 de julho 2017 • Faculdade de Letras da Universidade de Lisboa. 18/07/2017.

Boullón Agrelo, Ana Isabel (2017): Comunicación por invitación: “Tradución de nomes e apelidos galegos en Galicia: aspectos históricos e sociolingüísticos”, en *10th Leipzig International Conference on Translation & Interpretation Studies. Translation 4.0 – Translation in the digital age*. Leipzig, March 12 to 16, 2017..

Boullón Agrelo, Ana Isabel. Comunicación por invitación: “Procesos de estandarización en la onomástica de Galicia: Nomenclátor y apellidos”, en *Convegno internazionale di studi onomastici: Sulle orme di Pietro Massia: strumenti e metodi per il rinnovamento della ricerca onomastica*. Torino, 5-6 dicembre 2017. Università degli Studi di Torino.

Boullón Agrelo, Ana Isabel. *O Dicionario dos apelidos galegos: características lexicográficas*. Conferencia pronunciada a convite, Lisboa, 25 de setembro de 2017, Centro de Lingüística da Universidade de Lisboa.

Calaza Díaz, Laura / Crujeiras R.M. / Suárez Quintas, S. (2017): Comunicación “Statistics in “Perceptual dialectology”: From the beginning to the future”. *XIII Congreso Galego de Estatística e Investigación de Operacións*, Ferrol, 26-27-28 de outubro de 2017.

Calaza Díaz, Laura / Suárez Quintas, Soraya (2017): comunicación “A estatística como ferramenta lingüística”, *II Xornadas de terminoloxía matemática*. Facultade de Matemáticas. USC.

Cidrás, Francisco (2017): Comunicación “Entre o saber e a fé. Construcionalização de seica e abofé como marcadores epistêmicos de assertividade em galego”, comunicación presentada no *IV Congreso Internacional de Lingüística Histórica*. Faculdade de Letras da Universidade de Lisboa, 17-21 de xullo de 2017

Costas González, Xosé Henrique (2017): Ponencia invitada: "Contacto lingüístico nas fronteiras: crónica da nivelación e da glotofaxia", en *Jornadas Portugal em contexto*, Facultade de Filoloxía da UDC, A Coruña, 16-19/10/2017.

Costas González, Xosé Henrique (2017): Ponencia invitada: "O estado da investigación sobre as falas do val do Ellas", en *Primeras Jornadas de Estudio y Divulgación de A Fala*, Valverde del Fresno – Cáceres, 24-26/11/2017.

Domínguez Oroña, María Beatriz (2017): Comunicación "Variación e cambio na expresión da alternancia causativa en pares verbais do galego". *IV Congreso Internacional de Lingüística Histórica*, Lisboa (Portugal), 17-21 de xullo de 2017.

Dopazo Entenza, José Manuel (2017): Comunicación "Alteración das sibilantes en coda silábica. Mudanza interxeracional na Illa de Ons". *Congreso Internacional Cultura e Oralidade*. Varsovia, 20-22 setembro 2017.

Dubert García, Francisco & Xulio Sousa (2017): "A Comparison between the Galician Dialects and the Standard Variety", *2017 MLA Annual Convention, Philadelphia*, EEUU, 07/01/2017.

Fernández Rei, Elisa (2017): Comunicación: "La entonación del español de Galicia: contacto y cambio lingüístico", *VII Congreso Internacional de Fonética Experimental (CIFE)*, Madrid.

Fernández Rei, Elisa (2017): Conferencia plenaria: "Tecnoloxías para o estudo da prosodia do galego", *V Congreso Internacional de la Sociedad Extremeña de Estudios Portugueses y de la Lusofonía (SEEPLU)*, Cáceres

Fernández Rei, Elisa (2017): Ponencia invitada "Galician intonation in contact", *Languages across the Iberian Peninsula International Conference*, Freie Universität Berlin, 7 de xullo.

González González, Manuel (2017): conferencia inaugural "Dialectology and Geolinguistics in Galicia", *Atlas Linguarum Europae (ALE) Symposium. The 50th Annual Meeting and XXIIème Colloque International de l'Atlas Linguistique Roman (ALiR)*. UNIVERSIDADE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA, 20 junio 2017.

González González, Manuel (2017): conferencia inaugural: "O negreirés Xosé Luis Pensado, un romanista que deixou pegada". Conferencia inauguración do Curso Académico 2017-2018. Instituto Xulián Magariños. Negreira, 10-10-2017.

González González, Manuel (2017): mesa redonda por invitación "Formación de especialistas e usuarios", en *Lexicography and Didactics*, organizado por Relex, UNIVERSIDAD DE VIGO. CAMPUS DE PONTEVEDRA, 26 outubro 2017.

González González, Manuel (2017): póster: "A base de datos terminolóxica TERGAL", *IV EMLex Colloquium on Lexicography*. Faculty on Philology. University of Santiago de Compostela, 30-3-2017.

González González, Manuel (2017): póster: "O dicionario da Real Academia Galega", *IV EMLex Colloquium on Lexicography*. Faculty on Philology. University of Santiago de Compostela, 30-3-2017.

González Seoane, Ernesto (2017): "O corpus Gondomar. Aspectos metodolóxicos", en *Calen barbas, falen cartas. A escrita en galego na Idade Moderna*. Universidade de Santiago de Compostela (Santiago de Compostela, 20-22 de novembro de 2017).

González Seoane, Ernesto: (2017): conferencia plenaria: “Estereotipos e iconización nas representacións do portugués en textos galegos da Idade Moderna”, en *IVº CLH - Congresso Internacional de Linguística Histórica. Homenagem a Ivo Castro*. Universidade de Lisboa (Faculdade de Letras), 17-21 de julho de 2017.

Mariño Paz, Ramón (2017): “Variación e cambios en marcha no galego medio”, en *Calen barbas, falen cartas. A escrita en galego na Idade Moderna*. Universidade de Santiago de Compostela (Santiago de Compostela, 20-22 de novembro de 2017).

Mariño Paz, Ramón (2017): comunicación “El gallego y sus relaciones con el portugués, el castellano y el latín entre la Edad Media y el siglo XVIII”, en Juan P. Sánchez Méndez / Eugenio Bustos Gisbert (orgs.): *La configuración histórica de las normas del castellano* (Madrid, 16-18 octubre de 2017; Université de Neuchâtel / Fundación Ramón Menéndez Pidal / Instituto Menéndez Pidal).

Martínez Lema, Paulo (2017): Conferencia pronunciada a convite *A utilidade da toponímia no estudo do povoamento alto-medieval no sul da Galiza e norte de Portugal*, Lisboa, 25 de setembro de 2017, Centro de Linguística da Universidade de Lisboa.

Míguez, Vítor (2017): comunicación: “Epistemic Modality and Semantic Change: The Story of Galician Adverb *seguramente*”, *Colloque de Syntaxe et Sémantique à Paris 2017*, Institut Jean Nicod & Département d’Études Cognitives (École Normale Supérieure), París, 23-25 de novembro.

Míguez, Vítor (2017): comunicación: “Modalidade epistémica: o sistema galego e a súa evolución”, *V Encontro da Mocidade Investigadora*, USC, Santiago de Compostela, 12-13 de xuño.

Monteagudo, Henrique (2017): “Panorama sociolingüístico da Galicia da Idade Moderna”, en *Calen barbas, falen cartas. A escrita en galego na Idade Moderna*. Universidade de Santiago de Compostela (Santiago de Compostela, 20-22 de novembro de 2017).

Monteagudo, Henrique (2017): Conferencia de clausura: “O galego, entre o castelán e o portugués: unha dobre periferia”. Romanisches Seminar / Universität Zürich: *Entre centros e periferias. Aspectos lingüísticos / Entre centros y periferias. Aspectos lingüísticos*, Zurich, 19-05-2017 / 20-05-2017. Conferencia de clausura: “O galego, entre o castelán e o portugués: unha dobre periferia”.

Monteagudo, Henrique (2017): Conferencia plenaria: “Variación lingüística e tradición manuscrita da lírica trovadoresca. Unha achega desde o galego”. Faculdade de Letras / Universidade de Lisboa: *IVº Congresso Internacional de Linguística Histórica. Homenagem a Ivo Castro*. Lisboa, 17-07-2017 / 21-07-2017.

Monteagudo, Henrique (2017): Conferencia: “Emigración: de la sociolingüística a la glotopolítica” en Institut für Romanische Philologie / Ludwig-Maximilians-Universität München: *21. Deutschen Hispanistentag. Orte hispanischer Kultur in einer globalisierten Welt*, Munich, 29-03-2017 / 2-04-2017..

Monteagudo, Henrique (2017): Relatorio: “Imponer la libertad. Apuntes sobre el Régimen de Lenguas en Galicia”. Romanisches Seminar / Leibniz Universität Hannover: *Tercer Congreso Latinoamericano de Glotopolítica*, Hanóver, 27-09-2017 / 30-09-2017.

Monteagudo, Henrique (2017): Relatorio: “Martín Sarmiento, erudición, investigación e reivindicación do idioma galego”. Centro de Estudos Galegos / Università degli Studi di Padova: *Seminario Internazionale Cousas de Padova*, Padua, 9-05-2017.

Moutinho, Lurdes de Castro / Rosa Lúcia Coimbra (2017): "A prosódia no português continental e no arquipélago dos Açores". Comunicação oral apresentada no 12.º Congresso Alemão de Lusitanistas. Mainz: Universidade Johannes Gutenberg, 13 a 17-09-2017.

Moutinho, Lurdes de Castro / Rosa Lúcia Coimbra (2017): comunicación "Um estudo geopro-sódico em quatro falares transmontanos", *Congresso Internacional "Itinerâncias: textos, mediações e transculturações"*. Universidade de Aveiro, 12 a 14-07-2017.

Nandi, Anik (2017): "Micro-políticas lingüísticas de resistencia en las familias gallegas: Estrategias para la transmisión intergeneracional del gallego". Presentación no "Primer Congreso Internacional sobre Revitalización de Lenguas Indígenas y Minorizadas" que tivo lugar na Universitat de Barcelona, Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya and Indiana University-Bloomington, Barcelona, Spain entre 19-22 abril, 2017.

Nandi, Anik (2017): "New speakers as counter-elites: Role of crowdfunded Galician newspapers in creation of bottom-up language policies". Presentación na *Final Whole Action Conference, New Speakers in a Multilingual Europe - Opportunities and Challenges* under the European Union COST Action IS1306 at the Universidade de Coimbra, Coimbra, Portugal, 14-16 setembro.

Nandi, Anik (2017): "Parents as policy-makers: Grassroots level LPP discourses of resistance in contemporary Galicia". Presentación no *Symposium on the Politics of Language Policy at the Local Level*, School of Oriental and African Studies (SOAS), University of London, London, 22/09/2017.

Nandi, Anik (2017): "Resistencia desde abajo: Estrategias para la transmisión intergeneracional del gallego". Presentación no *III Simposi Internacional EDiSo, Desigualtats i nous discursos socials*, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona, 28-30 xuño.

Negro Romero, Marta (2017): Conferencia por invitación: "Recursos digitales para la lexicografía gallega contemporánea". *Seminario Filologías Digitales hoy. Teoría y práctica para la docencia y la investigación*. Cáceres, 7-10 de febreiro de 2017.

Negro Romero, Marta / Sandra Beis Silva / Soraya Suárez Quintas (2017): Presentación "Lexicographical resources". *IV EMLex Colloquium on Lexicography. Lexicography, teaching experience and professional practice. Building bridges between lexicography and industry*. Santiago de Compostela, 30 de marzo de 2017.

Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): "Alfonso X y la Historia regum Britanniae. Un testimonio desconocido en castellano de la Estorie de Brutus". XVII Congreso Internacional de la Asociación Hispánica de Literatura Medieval. Università di Roma - La Sapienza. 26-30/09/2017

Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): "En torno al hibridismo lingüístico en la prosa hispánica centro-occidental (ss. XIII-XV)". *70 Annual KFLC: The Languages, Literatures, and Cultures Conference*. University of Kentucky (Lexington). 20-22/04/2017

Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): "Fuentes archivísticas inéditas en Estados Unidos: documentos hispanos y americanos de los siglos XVI-XIX", *V Congreso Internacional de la Red CHARTA "Reescribiendo la historia de la lengua a partir de la edición de documentos"*. University of Lausanne. 14-16/06/2017

Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): "La interconexión literaria en la prosa ibérica medieval: el caso de Galicia en los siglos XIV y XV". En: Department of Spanish & Portuguese Seminar. University of Wisconsin (Madison). 04/05/2017

Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): "Libro de Troya, Estoria de Troya y General estoria: (Re)escrituras y recepción de la materia troyana alfonsí en los siglos XIII y XIV". *52nd International Congress on Medieval Studies*. Western Michigan University (Kalamazoo). 11-14/05/2017

Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): "Transcribir y editar hoy textos medievales iberorromances. Algunos aspectos paleográficos y de edición digital". *52nd International Congress on Medieval Studies*. Western Michigan University (Kalamazoo). 11-14/05/2017

Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): conferencia "Cultura manuscrita na Galiza baixomedieval. Proxectos en andamento". En: Seminario de Estudios Hispano-Medievales. Universidade de Santiago de Compostela. 30/03/2017

Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): conferencia "Del gallego medieval al portugués. Crónica de un (des/re)encuentro". En: Seminar of Spanish Language I. University of California - Santa Barbara. 01/03/2017

Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): conferencia "Edición de textos y humanidades digitales: proyectos en curso". En: History of Spanish Language Seminar. Georgetown University (Washington). 17/04/2017

Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): conferencia "Lenguas y textos a través del Camino de Santiago medieval". En: Seminar of Spanish Language II. University of California - Santa Barbara. 02/03/2017

Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): conferencia "Literatura medieval galega. Textos, xéneros e mecenas". En: Seminario de Lingua, literatura e cultura galegas. Universidad Complutense de Madrid. 05/12/2017

Regueira, Xosé Luís (2017): Conferencia plenaria de clausura: "Esfera publica e contraesfera: o papel do portugués na creación de ideoloxías e identidades en Galicia", *VI Jornadas de Lingüística Hispánica: Variación e identidade* (Univ. de Lisboa, 3-5 abril 2017). (5 de abril).

Regueira, Xosé Luís (2017): Keynote speaker, conferencia inaugural: "Ultrapasando fronteiras: continuidades fonéticas entre o galego e o portugués europeo", *6th Lusophone and Hispanic Linguistic Symposium* (Univ. Wisconsin - Milwaukee, 29-30 setembro 2017). (29 de setembro).

Rial Montes, Tamara / Eva Comesaña / Eva González / Noelia González / Celtia Rey / Raquel Rivas (2017): Comunicación "Autenticidade na paisaxe lingüística da Praza de Abastos de Compostela?", en *III Simposi Internacional EDiSo, Desigualtats i nous discursos socials* (Barcelona, 28-30 de xuño de 2017). (30 de xuño)

Santos Raña, Irene (2017): Comunicación "Procedemento para a recollida de reflexións meta-lingüísticas en áreas de contacto entre variedades", en Xornadas "Realización e presentación de traballos científicos" do Programa de Doutoramento en Lingüística (USC), Universidade de Santiago de Compostela, 26/06/2017.

Santos Raña, Irene (2017): comunicación "Sociolinguistic evaluations and dialectal identifications about varieties in contact with Galician dialects", en *International Conference on Language Variation in Europe, 9 (ICLaVE 9)*. Universidad de Málaga, 06/06/2017 a 10/06/2017.

Sousa, X. (2017): comunicación "Measuring language contact in space", en *International Conference on Language Variation in Europe, 9 (ICLaVE 9)*. Universidad de Málaga, 06/06/2017 a 10/06/2017.

Sousa, Xulio (2017): comunicación “El estudio de la variación lingüística a partir de los atlas lingüísticos tradicionales: el proyecto de edición del *Atlas Lingüístico de la Península Ibérica*”, *X Conferencia Internacional Lingüística*, Instituto de Literatura y Lingüística, A Habana, 28/11/2017

Suárez Quintas, S. (2017): Comunicación “Perceptual dialectology: factors influencing geographical perceptions in Galician language”, *International Conference on Language Variation in Europe*, 9 (ICLaVE 9) 6-10 xuño, Málaga.

Varela Orol, Concepción (2017): “Coleccionismo e cultura librería na Idade Moderna”, en *Calen barbas, falen cartas. A escrita en galego na Idade Moderna*. Universidade de Santiago de Compostela (Santiago de Compostela, 20-22 de novembro de 2017).

B. CURSOS E SEMINARIOS

Álvarez Pousa, Concepción (2017): Relatorio “Correr o Entroido en Viana do Bolo”, presentado nas actividades programadas polo Departamento de Galego da EOI de Pontevedra para o Entroido, Escola Oficial de Idiomas (Pontevedra, 23 de febreiro de 2017).

Fernández Rei, Francisco (2017): “El proceso de estandarización del gallego”, *Lenguas minoritarias en Europa y estandarización*, Jaca (Huesca) 19-21 julio 2017, Veranos en Aragón 90 aniversario Cursos extraordinarios Universidad de Zaragoza.

Mariño Paz, Ramón (2017): “Afonso X e o galego”, in *Afonso X, o Sabio: cronista e protagonista do seu tempo*. Universidade de Verán 2017 da USC (Santiago de Compostela, 26-28 de xuño de 2017).

Sousa, Xulio (2017): seminario poscongreso (convite) “Lexicografía dialectal y humanidades digitales: del atlas lingüístico a la base de datos lexicográfica”, *X Conferencia Internacional Lingüística*, Instituto de Literatura y Lingüística, A Habana, 30-1/11-12/2017.

C. COMITÉS CIENTÍFICOS E DE REDACCIÓN DE REVISTAS E COLECCIÓN

Álvarez de la Granja, María, Membro do Comité Científico e Asesor da revista *Estudios interlingüísticos*

Álvarez de la Granja, María, Membro do comité de redacción e do comité científico de *CADERNOS de fraseoloxía galega*

Álvarez de la Granja, María, Membro do comité editorial da revista *Phrasis*

Álvarez de la Granja, María, Secretaria da revista *Estudos de Lingüística Galega*.

Álvarez, Rosario, Membro do Comité Científico da colección *Gallaeciae Monumenta Historica* do Consello da Cultura Galega (2016)

Álvarez, Rosario, Membro do Consejo Científico de *Glosema. Revista Asturiana de Llingüística*.

Álvarez, Rosario, Membro do Consejo Científico de *Glosema. Revista Asturiana de Llingüística*

Álvarez, Rosario, Membro do Consello Editorial da revista *Guavira Letras* (UFMS).

Álvarez, Rosario, Membro do Consello Editorial da revista *Labor Historico* (UFRJ).

Dubert García, Francisco, Membro do comité editorial de *Glosema*.

Fernández Rei, Francisco. Secretario do Consello de redacción d'A *Trabe de Ouro. Publicación galega de pensamento crítico*, trimestral de 1990 a 2015, Fundación Sotelo Blanco, Santiago de Compostela; cuatrimestral desde 2017. edita Atlántica de Información e Comunicación de Galicia, Santiago de Compostela.

Fernández Rei, Francisco. Membro do Comité Científico (1992-2010) e do Comité de Honra (2011-) da revista *Verba. Anuario Galego de Filoloxía*. USC.

Fernández Rei, Francisco. Membro do Comité Científico da revista *Cadernos de lingua*, da RAG (desde 1996).

Fernández Rei, Francisco. Membro do grupo estable de asesores do consello de redacción da revista *Luenga e Fabras* (desde 2002), editada polo Consello d'a Fable Aragonesa.

Fernández Rei, Francisco. Membro do Comité Científico de *Estudos de Lingüística Galega*, do Instituto da Lingua Galega. USC (desde 2009).

Fernández Rei, Francisco. Membro do Comité Científico de *Un mundo, muchas miradas - Mundu bat, begirada anitz* (desde 2011), UPV / EHU.

Fernández Rei, Francisco. Membro do Consello de redacción da *Revista de Filología Románica*. Universidad Complutense de Madrid.

González González, Manuel. Director da revista *Cadernos de Lingua*.

González González, Manuel. Membro do Comité Científico da revista *Verba. Anuario Galego de Filoloxía*.

González González, Manuel. Membro do Comité Científico da revista *Trabajos de fonética experimental*.

González González, Manuel. Membro do Comité Científico da revista *Lingue e idioma d'Italia*.

González González, Manuel. Membro do Comité Científico da revista *Dialectologia și fonetică*.

González González, Manuel. Membro do Comité Científico da revista *Estudos de Lingüística Galega*.

González González, Manuel. Membro do Comité Científico da revista *Euskera*.

González González, Manuel. Membro do Comité Científico da revista *Estudis romanics*.

González González, Manuel. Membro do comité de redacción do *Atlas linguistique roman*.

González González, Manuel. Representante do Comité románico no Comité de redacción do *Atlas Linguarum Europae*.

Nandi, Anik, Section Editor (Multilingualism, Language policy and planning), *Open Linguistics*, (eissn:2300-9969), De Gruyter Open

Pichel Gotérrez, Ricardo, Integrante do Comité Científico da revista *Verba. Anuario galego de filoloxía*, da Universidade de Santiago de Compostela. ISSN 2174-4017. Desde 2015.

Pichel Gotérrez, Ricardo, Secretario da Asociación Internacional de Estudos Galegos. Período 2015-2018.

Pichel Gotérrez, Ricardo, Secretario da revista *Madrygal. Revista de Estudios Gallegos* (dir. Carmen Mejía), da Universidad Complutense de Madrid. ISSN 1138-9664 / ISSN-e 1988-3285. Desde 2011.

D. PUBLICACIÓNS

PUBLICACIÓNS DO ILG

Negro Romero, Marta / Rosario Álvarez / Eduardo Moscoso Mato (eds.) (2017): *Gallæcia. Estudos de lingüística portuguesa e galega*. Santiago de Compostela: Servizo de Publicacións da Universidade de Santiago de Compostela. 1079 páxinas. ISBN 978-84-16954-41-4. DOI <http://dx.doi.org/10.15304/cc.2017.1080>.

Neste ano 2017 saíu do prolo o volume *Gallæcia. Estudos de lingüística portuguesa e galega*, editado por Marta Negro, Rosario Álvarez e Eduardo Moscoso Mato, como froito do *Gallæcia. III Congreso Internacional de Linguística Histórica. Homenagem aos professores Ramón Lorenzo e Antón Santamarina*.

Aínda que os artigos que integran este volume teñen a súa base en relatorios de diferente teor presentados no *III CILH*, este non é propiamente un libro de actas. Foi acordado polo comité organizador procurar a publicación dos resultados do congreso en monografías que os seleccionasen e os sometesen a un sistema de arbitraje científica.

Os capítulos iniciais deste volume son tres conferencias plenarias do congreso. En primeiro lugar, a conferencia inaugural ofrecida polo profesor Henrique Monteagudo, que presenta unha exposición do proceso de elaboración e cultivo do galego e do portugués no contexto xeográfico hispano-occidental, coas variedades de español como terceiro código lingüístico en contraste. Segue a conferencia de clausura do congreso, a cargo do profesor Ivo Castro (Portugal), que se debruza sobre as vidas paralelas de Carolina Michaëlis de Vasconcelos e de Jose Leite de Vasconcelos, unidos polo apelido ademais de pola paixón filoloxica. Na fin, o traballo do presidente de honra do *III CILH*, o profesor Ataliba Teixeira de Castilho (Brasil), quen, partindo da consideración da lingua como un sistema complexo, trata a diacronía da concordancia no portugués brasileiro desde o punto de vista multisistémico.

A estes tres primeiros capítulos seguen 61 contribucións de temática variada, co denominador común galego - portugués europeo - portugués brasileiro, combinando a perspectiva sincrónica e a diacrónica, nas diversas etapas cronolóxicas das linguas. Sen dúbida, a achega máis abondosa e debida a estudosos brasileiros, pois ocupan dous terzos do total.

Boullón Agrelo, Ana Isabel (ed.) (2017): *Estudar toponimia. Aproximacións metodolóxicas e interpretativas*. Anexo 75 da revista *Verba*. Santiago de Compostela: Servizo de Publicacións da Universidade de Santiago de Compostela. 180 páxinas. ISBN 978-84-16954-35-3. DOI <http://dx.doi.org/10.15304/9788416954353>.

Tamén este ano saíu do prelo o volume *Estudar toponimia. Aproximacións metodolóxicas e interpretativas*, editado pola profesora Ana Isabel Boullón Agrelo.

O xerme desta obra foi o curso de verán da USC *Toponimia: interpretación e actuación* que tivo lugar en Santiago de Compostela durante o mes de xullo de 2013. O seu obxectivo era proporcionar ós asistentes unhas ferramentas útiles para, por unha banda, coñecer os fundamentos da toponimia galega en canto á súa conformación, ós seus compoñentes etimolóxicos, á súa análise científica e, por outra banda, para actuar sobre o terreo en canto á súa recollida e consolidación. Houbo, por tanto, conferencias e tamén obradoiros para mostrar a metodoloxía da pescuda da microtoponimia.

Neste volume recóllense unha serie de traballos dos maiores especialistas en toponimia galega, sobre a metodoloxía, a historiografía e a interpretación etimolóxica. A partir deles propóñense pautas de actuación á hora de estudar a toponimia, tales como a necesidade dunha perspectiva multidisciplinar, non só lingüística, senón tamén histórica e xeográfica, entre outras. Tamén se ofrecen achegas sobre a interrelación cos nomes de persoas, a clasificación semántica da toponimia, o estrato prelatino, a especificidade que comporta o estudo da toponimia medieval e o status xurídico dos nomes de lugar. Finalmente, engádese unha bibliografía escollida como guía breve de inicio para o estudo da toponimia.

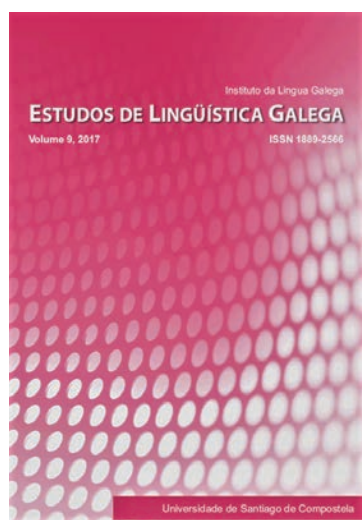
Regueira, Xosé Luís / Elisa Fernández Rei (eds.) (2017): *Estudios sobre o cambio lingüístico no galego actual*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega. 326 páxinas. ISBN 978-84-92923-82-3. Disponible en liña na web do Consello da Cultura Galega: <http://consellodacultura.gal/publicacion.php?id=4301>.

Outra obra que viu a luz en 2017 foi *Estudios sobre o cambio lingüístico no galego actual*, editada polos profesores Xosé Luís Regueira e Elisa Fernández Rei.

Neste libro recóllense por unha parte traballos de carácter xeral ou largo e de interese teórico e metodolóxico, mais sobre todo traballos referidos á lingua galega e que representan avances significativos sobre o estado de cousas anterior.

Trátase de traballos empíricos baseados en datos lingüísticos propios, moitas veces de ámbitos ou de tipos que non estaban anteriormente representados, e sobre todo realizados con enfoques innovadores e coas metodoloxías máis actuais: fonoloxía de laboratorio, dialectoloxía perceptiva, a lingua en interacción ou a construción de identidades a través do discurso, entre outras.

O conxunto dos once traballos contidos no libro ofrece, por tanto, unha serie de propostas diferentes e complementarias para estudar dunha maneira significativa o cambio lingüístico, especialmente as mudanzas observadas no galego actual, mais non só, xa que o seu interese abrangue as linguas románicas e a variación e o cambio lingüístico en xeral. Entre eles hai varios que utilizan metodoloxías máis achegadas aos estudos tradicionais, xunto con outros que presentan enfoques máis novos e metodoloxías desenvolvidas máis recentemente, nalgúns casos aínda moi pouco representadas na lingüística galega e na hispánica en xeral. Estas diferentes orientacións serán sen dúbida suxestivas para as persoas novas que se acheguen ao tema do cambio lingüístico ou para persoas que se estean a iniciar na investigación nestes terreos, mais tamén son de interese para a investigación do cambio lingüístico e para a definición de novos obxectivos para a lingüística galega.

Tamén este ano se publicou o número 9 da revista Estudos de Lingüística Galega (ELG) (ISSN 1889-2566, ISSN-e 1989-578X). Dispoñible no portal de revistas da USC: <http://www.usc.es/revistas/index.php/elg/issue/view/309>

Esta revista, que publica en papel un número reducido de exemplares, ten como medio de difusión habitual a web. Trátase dunha revista electrónica de periodicidade anual e acceso libre. *Estudos de Lingüística Galega* conta co selo de calidade da FECyT e aparece indexada en Scopus, ERIH PLUS, ESCI, CSA Linguistics and Language Behavior Abstracts, Linguistic Bibliography, MLA (Modern Language Association), DOAJ, Open Access Digital Library, ISOC, ULRICH, DIALNET, CiteFactor, Cabell's Directory, REDIB etc. A ANEP (Agencia Nacional de Evaluación y Prospectiva), CARHUS+ 2014 e CIRC (Clasificación integrada de revistas científicas) categorízana como revista A, o Qualis Periodicos do sistema CAPES como A2 e en MIAR ten un ICDS de 9,4.

cación integrada de revistas científicas) categorízana como revista A, o Qualis Periodicos do sistema CAPES como A2 e en MIAR ten un ICDS de 9,4.

A revista incorpora dúas seccións, Pescuda e Anada. En Pescuda publícanse artigos de investigación orixinais sobre lingüística e filoloxía nas súas distintas ramas, ocupando un lugar relevante os estudos focados sobre o galego ou de interese para o galego (traballos do campo da romanística, da lingüística xeral, traballos de corte teórico ou metodolóxico etc), así como os referidos ao portugués nas súas distintas variedades. En Anada publícase tanto un inventario da produción científica relacionada co galego e correspondente ao ano anterior a cada número como recensións críticas orixinais de traballos lingüísticos sobre o galego ou de interese para esta lingua.

Pescuda

- Aquilino Santiago Alonso Núñez: "Os sufixos nominais diminutivos -et-e / -et-a, -uc-o / -uc-a e -ech-o / -ech-a na fala de Castrelo do Val", páxs. 5-22. <<http://dx.doi.org/10.15304/elg.9.3867>>.
- Jorge Diz Ferreira: "A construción da identidade rural na interacción bilingüe a través da negociación da escolla de código en secuencias de apertura", páxs. 23-48. <<http://dx.doi.org/10.15304/elg.9.3925>>.
- Juan Antonio Ennis: "La materia prima de las lenguas modernas, o el oriente más próximo de la filología", páxs. 49-64. <<http://dx.doi.org/10.15304/elg.9.3736>>.

- Paulo Martínez Lema: “Sobre a repercusión do zoónimo *mazarico* na onomástica medieval e moderna”, páxs. 65-86. <<http://dx.doi.org/10.15304/elg.9.3684>>.
- Lucía Masa Rodríguez / Gorka Elordieta: “Aproximación a la entonación de *A fala*”, páxs. 87-110. <<http://dx.doi.org/10.15304/elg.9.3902>>.

Anada

- “Bibliografía 2015”, páxs. 113-126.
- “Recencións”, páxs. 127-157.

PUBLICACIÓNS DO PERSOAL DO ILG

Actas en Congresos

Álvarez Pousa, Concepción (aceptado, no prelo): “A variedade galega da Terra de Viana do Bolo (Ourense) e as súas afinidades co portugués”, en *Volume do Colóquio comemorativo dos 40 anos do CLUP*, Porto 24-25 de novembro de 2016.

Calaza Díaz, L. / Crujeiras R. M. / Suárez Quintas, S. (2017): “Statistics in “Perceptual dialectology”: From the beginning to the future”. En *ACTAS XIII Congreso Galego de Estatística e Investigación de Operacións*. ISBN: 978-84-697-6999-7, pp: 90-97.

Corral Pérez, Isabel (en prensa): “Actitudes lingüísticas del alumnado indígena: estudio de casos”. Libro de Actas del XXXI Congreso Internacional de la Asociación de Jóvenes Lingüistas.

Fernández Rei, Francisco (aceptado, no prelo): “O Arquivo do Galego Oral do Instituto da Lingua Galega”. Volume do Colóquio comemorativo dos 40 anos do Centro de Lingüística da Universidade do Porto, Porto 24-25 de novembro de 2016.

Fernández Rei, Francisco (no prelo) “Alonso Zamora Vicente, precursor de la dialectología gallega”, en *Actas da Jornada Homenaje Alonso Zamora Vicente 100 años de su nacimiento*. Universidad Complutense de Madrid, Facultad de Filología, 18 de abril de 2016.

Ferrés, Daniel and Saggion, Horacio e Gómez Guinovart, Xavier (2017): An Adaptable Lexical Simplification Architecture for Major Ibero-Romance Languages. En *Proceedings of the First Workshop on Building Linguistically Generalizable NLP Systems*, Association for Computational Linguistics, Copenhagen, 40-47.

Capítulos de libro

Aguete Cajiao, Alba (2017) “Factores externos na variación do vocalismo galego. Estudo perceptivo”, en X. L. Regueira Fernández / E. Fernández Rei (eds.) *Estudos sobre o cambio lingüístico no galego actual*, Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 63-97.

Álvarez de la Granja, María (2017): «¿Qué obras lexicográficas podemos utilizar en el aula? Diversidad de herramientas y posibilidades de explotación», en María José Domínguez Vázquez / María Teresa Sanmarco Bande (eds.), *Lexicografía y didáctica. Diccionarios y otros recursos lexicográficos en el aula*. Frankfurt am Main: Peter Lang, 307-327. Frankfurt am Main: Peter Lang.

Álvarez Pousa, Concepción (2017): "A variación lingüística galega en textos orais do Concello de Viana do Bolo", en Marta Negro Romero / Rosario Álvarez / Eduardo M. Moscoso Mato (eds.), *Gallaecia. Estudos de lingüística portuguesa e galega*. Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela, pp. 803-823, DOI <http://dx.doi.org/10.15304/cc.2017.1080.46>.

Álvarez Pousa, Concepción (2017): "Como é a variedade lingüística da Terra de Viana do Bolo?", resumo do relatorio ofrecido no IV Encontro da Mocidade Investigadora. 9-10 de xuño de 2016 USC publicado en IV Encontro da Mocidade Investigadora. 9-10 de xuño de 2016. Libro de resumos nº 228. Universidade de Santiago de Compostela. ISBN 978-84-15876-88-5, pp. 255-256. DOI <http://dx.doi.org/10.15304/9788415876885>.

Álvarez Pousa, Concepción (no prelo): "As Médulas de Caldesiños, unha mostra oral da lingua da Terra de Viana do Bolo (Ourense)", en *Segmentos de uma vida. Textos dedicados a João Velloso por ocasião do seu 50º aniversário*. [Organizado por Pedro Tiago Martins e Carlos Silva]. Phon'up. Fonética e fonologia da Universidade do Porto.

Álvarez, Rosario (2016): "Diacronía e diatopía. Achega á variación morfolóxica no diminutivo en galego", en Alexandre Rodríguez Guerra (ed.), *Lingüística histórica e dialectoloxía: coordenadas do cambio lingüístico*. Vigo: Servizo de Publicacións da Universidade de Vigo, 101-119. ISBN: 978-84-8158-728-9.

Álvarez, Rosario (2017): "Fagamos do cultivo do noso idioma unha relixión de homes dignos", en Henrique Monteagudo / M.ª Dolores Sánchez Vales (2017): *No tempo das Irmandades: fala, escrita e prelos*. A Coruña: Real Academia Galega, 213-226.

Álvarez, Rosario (2017/no prelo): "Galego e portugués. Afinidade e diverxencia", en Ana Rita Carrilho et alii, *Ao encontro das línguas ibéricas*. Covilhã: Universidade da Beira Interior.

Bautista, Alberto Gómez; Moutinho, Lurdes de Castro (2017): "Uma Primeira abordagem ao estudo da prosódia da língua mirandesa", en Alberto Gómez Bautista / Lurdes de Castro Moutinho / Rosa Lúcia Coimbra (eds.) (2017) *Ecolinguismo e Línguas Minoritárias*. Ebook. Aveiro: UA Editora, 117-140

Boullón Agrelo, Ana Isabel (2017): "Bibliografía esencial da toponimia galega", en Boullón Agrelo, Ana Isabel (ed.): *Estudar toponimia. Aproximacións metodolóxicas e interpretativas*. Anexo 75 de *Verba. Anuario Galego de Filoloxía*. Universidade de Santiago de Compostela: Servizo de Publicacións, 169-180. DOI <http://dx.doi.org/10.15304/9788416954353>

Boullón Agrelo, Ana Isabel (2017): "Influenze antroponimiche dell'Italia in Galizia", en Elena Papa / Daniela Cacia (eds.): *Di nomi e di parole. Studi in onore di Alda Rossebastiano*. Quaderni Italiani di RION 8. Roma: Società Editrice Romana, 65-80. ISBN 978-88-89291-52-8.

Boullón Agrelo, Ana Isabel (2017): "O Dicionario dos apelidos galegos e a restitución das formas galegas", en Boullón Agrelo, Ana Isabel (ed.): *Estudos de Onomástica Galega II. Os nomes e os apelidos: aspectos legais, sociais e lingüísticos*. Xornada de estudo, Pontevedra, 30 de setembro de 2017. Real Academia Galega, pp. 45-68.

Cidrás, Francisco (2017): "Determinación nominal con posesivo en español y gallego", en Mª José Domínguez Vázquez / Silvia Kutscher (Eds.), *Interacción entre gramática, didáctica y lexicografía. Estudios contrastivos y multicontrastivos*. Berlín, de Gruyter, pp. 239-249.

Costas González, Xosé Henrique (2017): "A protección do aranés: un exemplo para as minorías lingüísticas ibéricas", en A. Gómez Bautista/ L. de Castro Moutinho / R.L. Coimbra (eds.) *Ecolinguismo e Línguas Minoritarias*. Aveiro: Universidade de Aveiro, 223-248 [ria.ua.pt/bitstream/10773/17060/1/Ecolinguismo_ebook_2017.pdf]

Costas González, Xosé Henrique (2017): "Achegas á procedencia do léxico das falas do val do río Ellas (Cáceres)", en M.J. Fernández & J.M. Carrasco (eds.) *Cartografías del Portugués. Lengua, Literatura, Cultura y Didáctica de los Espacios Lusófonos*. Cáceres: SEEPLU, 167-180.

Costas González, Xosé Henrique (2017): "Os textos orais do val do río Ellas e a súa importancia para a dialectoloxía galega", en M. Negro Romero / Rosario Álvarez Blanco / E. Moscoso Mato (eds.) *Gallaecia: estudos de lingüística portuguesa e galega*. Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela, 1057-1067. DOI <http://dx.doi.org/10.15304/cc.2017.1080.62>

Domínguez Noya, Eva María & María Sol López Martínez (2017): "Tratamento da variación lingüística no CORGA", en Marta Negro Romero / Rosario Álvarez / Eduardo M. Moscoso Mato (eds.) *Gallaecia. Estudos de lingüística portuguesa e galega*. Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela, 421-440. DOI <http://dx.doi.org/10.15304/cc.2017.1080.22>.

Doval Iglesias, Lucía & Hermo González, Gonzalo (2017): "A castelanización da toponimia na documentación instrumental galega da Idade Media", en Ramón Mariño Paz & Xavier Varela Barreiro (eds.), *A lingua galega no solpor medieval*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 179-194.

Dubert García, Francisco (2017): "Cambio e estrutura morfolóxica. Segmentacións atípicas en verbos galegos e portugueses", en Xosé Luís Regueira & Elisa Fernández Rei (eds.) *Estudos sobre o cambio lingüístico no galego actual*, Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 297-325. ISBN 978-84-92923-82-3.

Fernández Lera, Rosa & Jerez, Enrique & Pichel Gotérrez, Ricardo & Rey Sayagués, Andrés del; Ward, Aengus (2017): *El hallazgo del pasado. Alfonso el Sabio y la "Estoria de España"*. Catálogo. Santander: Biblioteca de Menéndez Pelayo. DL: SA-682-2017.

Fernández Rei, Francisco (2017): "A poeta da República Escarlata que non sabe cavar nin segar nin vendimar", resposta do discurso lido o día 23 de setembro de 2017 no acto de recepción de Chus Pato *Baixo o límite*. A Coruña: Real Academia Galega, 37-58. ISBN 978-84-946005-8-6.

Fernández Rei, Francisco (2017): "Notas de morfoloxía verbal", en Alexandre Rodríguez Guerra (ed.): *Lingüística histórica e dialectoloxía: coordenadas de cambio lingüístico*. Vigo: Universidade, 179-194.

Fernández Rei, Francisco (2017): "O Arquivo do Galego Oral: xénese e situación actual", en Marta Negro Romero / Rosario Álvarez / Eduardo M. Moscoso Mato (eds.): *Gallaecia: estudos de lingüística portuguesa e galega*. Santiago de Compostela: Universidade, 545-564. ISBN 978-84-16954-41-4. DOI <http://dx.doi.org/10-15304/cc.2017.1080.28>

Fernández Rei, Francisco (2017): "O galego literario na época das Irmandades da Fala (1916-1931)", en Justo Beramendi / Uxío-Breogán Diéguez / Carme Fernández Pérez-Sanjulián / Mª Pilar García Negro / Xosé Manuel González Reboredo (eds.), *Repensar Galiza: As Irmandades da Fala (1916-1936)*. [Santiago de Compostela]: Xunta de Galicia. Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria / Museo do Pobo Galego, 391-408, ISBN 978-84-88508-59-1.

Fernández Rei, Francisco (2017): "Ramón Cabanillas, o Poeta das Irmandades da Fala", en Henrique Monteagudo / María Dolores Sánchez Vales (eds.), *No tempo das Irmandades: fala, escrita e prelos*. [A Coruña]: Real Academia Galega, 387-411, ISBN 978-84-946005-9-3.

Fernández Rei, Francisco (no prelo): "A codificación do galego moderno. O papel do Instituto da Lingua Galega e da Real Academia Galega nese proceso", en Javier Giralte Latorre & Franchó Nagore Laín (eds), *Lenguas minoritarias de España y estandarización*. Zaragoza: Prensas de la Universidad de Zaragoza.

García Turnes, Beatriz (2017): "Language interest: Portuguese", en *Encyclopedia of Romantic Nationalism in Europe*, ed. Joep Leerssen (electronic version; Amsterdam: Study Platform on Interlocking Nationalisms. [www.romanticnationalism.net](http://romanticnationalism.net)) <http://romanticnationalism.net/viewer.p/16/56/object/122-159924>

Gómez Guinovart, Xavier (2017): "Aplicaciones de WordNet a la didáctica de lenguas", en María José Domínguez Vázquez & María Teresa Sanmarco Bande (eds.): *Lexicografía y didáctica. Diccionarios y otros recursos lexicográficos en el aula*. Frankfurt am Main: Peter Lang, 267-281. DOI: <http://dx.doi.org/10.3726/978-3-653-05627-3>

Gómez Guinovart, Xavier (2017): "Recursos integrados da lingua galega para a investigación lingüística", en Marta Negro Romero / Rosario Álvarez / Eduardo Moscoso Mato (eds.): *Gallaecia. Estudos de lingüística portuguesa e galega*, Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela, 1045-1056. DOI: <http://dx.doi.org/10.15304/cc.2017.1080.61>

González González, Manuel (2017): "Anxo Tarrío, un traballador cos ollos abertos ao mundo", en Armando Requeixo (ed.): *Estudos en homenaxe a Anxo Tarrío Varela*, Santiago: Xunta de Galicia. Centro Ramón Piñeiro para a investigación en humanidades, ISBN: 978-84-453-5251-9, pp. 23-26.

González González, Manuel (2017): "Unha nova Lai de normalización lingüística para Galicia?" en Luís Cochón / Luís Alonso Girgado / Laura Piñeiro Pais (eds.): *Carlos Casares: homenaxe. De amicitia*. (Cadernos Ramón Piñeiro XXXVII), Santiago: Xunta de Galicia. Centro Ramón Piñeiro para a investigación en humanidades, ISBN: 978-84-453-5258-8, pp. 235-248.

Mariño Paz, Ramón (2017): "Breve reflexión histórica sobre o cambio inducido por contacto castelanizante en galego", en X. L. Regueira & E. Fernández Rei (eds.): *Estudos sobre o cambio lingüístico no galego actual*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 45-62.

Mariño Paz, Ramón (2017): "Cambios desde abaixo e cambios desde arriba no galego do século XV", en Ramón Mariño Paz & Xavier Varela Barreiro (eds.), *A lingua galega no solpor medieval*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 121-145.

Mariño, Ramón & Xavier Varela (eds.): 'Limiar', en Ramón Mariño Paz & Xavier Varela Barreiro (eds.), *A lingua galega no solpor medieval*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 7-10.

Martínez Lema, Paulo (2017): "Os estudos de onomástica en Galicia: da Idade Media aos nosos días", en Marta Negro Romero / Rosario Álvarez / Eduardo M. Moscoso Mato (eds) *Gallaecia. Estudos de lingüística portuguesa e galega*. Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela pp. 975-993, DOI <http://dx.doi.org/10.15304/cc.2017.1080.56>.

Martínez Lema, Paulo (2017): "A clasificación semántica da toponimia", en Boullón Agrelo, Ana Isabel (ed.): *Estudar toponimia. Aproximacións metodolóxicas e interpretativas* (Anexo 75 de *Verba*). Santiago de Compostela: Servizo de Publicacións e Intercambio Científico, 37-55.

Monteagudo, Henrique (2017): "A lingua no tempo, os tempos da lingua. O galego, entre o portugués e o castelán". *Gallæcia. Estudos de lingüística portuguesa e galega*. Santiago: Universidade de Santiago de Compostela, 17-70.

Monteagudo, Henrique (2017): "Linguas, globalización e interculturalidade. Unha reflexión desde o galego", en Martins, Moisés de Lemos (org.), *A internacionalização das Comunidades Lusófonas e Ibero-americanas de Ciências Sociais e Humanas. O caso das ciências da comunicação*. Famalicão: Humus, 303-318.

Monteagudo, Henrique (2017): "Carlos Casares, universitario e investigador: tres momentos", en H. Monteagudo / X. M. Salgado / D. Vilavedra (eds.), *Casares en Compostela. Universidade e literatura*. Santiago de Compostela: Universidade, 13-49.

Monteagudo, Henrique / Reyna Muniain, Facundo (2017): "La lengua gallega en Argentina", en Bein, Roberto et alii (eds.), *Homenaje a Elvira Narvaja de Arnoux. Estudios de análisis del discurso, glotopolítica y pedagogía de la lectura y de la escritura. Tomo II. Glotopolítica*. Buenos Aires: Editorial de la Facultad de Filosofía y Letras (Univ. de Buenos Aires), 143-165.

Moutinho, Lurdes de Castro & Coimbra, Rosa Lúdia (2017): "Quando a escrita mimetiza a oralidade: um estudo de marcadores prosódicos", en António Manuel Ferreira / Carlos Morais / Maria Fernanda Brasete / Rosa Lúdia Coimbra (eds.) *Pelos mares da língua portuguesa 3. Selecta*, 329-340. Aveiro: UA Editora ISBN 978-972-789-515-1. Edição ebook ISBN 978-972-789-514-4. <http://ria.ua.pt/handle/10773/18281>

Nandi, Anik & A. I. Devasundaram (2017): "Contesting the Conventionalising of Castilian: The Role of Galician Parents as Counter-Elites", en F. Lauchlan & M. C. Parafita Couto (eds) *Bilingualism and Minority Languages in Europe: Current trends and developments*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 12-33.

Pérez Capelo, Carolina (2017): "O cambio lingüístico nos nomes de lugar. Notas a partir da toponimia galega", en Xosé Luí Regueira Luís & Elisa Fernández Rei (eds.) *Estudos sobre o cambio lingüístico no galego actual*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega, 271-295.

Pichel Gotérrez, Ricardo & Garrido Martín, Blanca & González González, Jaime & Pedrote Romero, Antonio (2017): "Edición de textos e historia de la lengua diez años después: avances y nuevos problemas (pendiente de evaluación)", en "Tenera experientia". *Miradas jóvenes a la historiografía y la historia de la lengua española*. Madrid: UAM Ediciones, pp. 39-56.

Regueira, Xosé Luís & Elisa Fernández Rei (2017): "Limiar", en Xosé Luí Regueira Luís & Elisa Fernández Rei (eds.) *Estudos sobre o cambio lingüístico no galego actual*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega, 6-17.

Regueira, Xosé Luís (2017): "El aprendizaje de la pronunciación y de la lengua oral: dos herramientas para el aula de lengua gallega", en María José Domínguez Vázquez, María Teresa Sanmarco Bande (eds.): *Lexicografía y didáctica. Diccionarios y otros recursos lexicográficos en el aula*. Frankfurt am Main / New York: Peter Lang, 283-303.

Regueira, Xosé Luís (2017): "Variación lingüística, dialectoloxía e lingüística histórica: algúns problemas do cambio lingüístico en galego e en portugués", en Alexandre Rodríguez Guerra (ed.): *Lingüística histórica e dialectoloxía: coordenadas do cambio lingüístico*. Vigo: Universidade, 21-38.

Regueira, Xosé Luís (2017): Anne Aarsen, René Genis & Eline van der Veken (eds.): *Linguistic bibliography for the year 2016 and supplement for previous years*. Leiden / Boston: Brill. Iv + 1358 p. ISBN 978-90-04-34283-5.

Rodríguez Guerra, Alexandre (2017): “Os neoloxismos semánticos da prensa en galego, castelán e catalán”, en Miguel Sánchez Ibáñez et alii (eds.): *La renovación léxica en las lenguas románicas: proyectos y perspectivas*. Murcia: Editum, 229-246.

Sousa, Xulio & David Rodríguez Lorenzo (2017): “Do espazo ó tempo: o cambio lingüístico en galego a partir da xeolingüística”, en Xosé Luís Regueira & Elisa Fernández Rei (eds.) *Estudos sobre o cambio lingüístico no galego actual*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega. 241-269.

Sousa, Xulio (2017): “Aggregate analysis of lexical variation in Galician”, en I. Buchstaller and B. Siebenhaar (eds.), *Language Variation. European perspectives VI*, Amsterdam: John Benjamins, 71-83.

Sousa, Xulio (2017): “Alcune riflessioni sulla geonomastica personale”, en Elena Papa & Daniela Cacia (eds.) *Di nomi e di parole. Studi in onore di Alda Rossebastiano. Quaderni Italiani di RION* 8, 387-400.

Sousa, Xulio (2017): “Documenting and mapping geolinguistic variation: the linguistic database of the Atlas Lingüístico Galego”, en Iglesias, Aitor & Ensunza, Ariane (eds.), *Gotzon Aurrekoetxea lagunarterik hara*. Bilbao: UPV/EHU, 321-336.

Suárez Quintas, Soraya (2017): “O galego non é o ghallegho que falamos nós: a percepción e as actitudes como condicionantes do cambio lingüístico”, en Xosé Luís Regueira & Elisa Fernández Rei (eds.): *Estudos sobre o cambio lingüístico no galego actual*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 187-213.

Varela Barreiro, Xavier (2017): “*Pulpo e polbo*. Voces motivadoras dunha fugaz controversia coas coordenadas diatópica e diacrónica como pano de fondo”, en Alexandre Rodríguez Guerra (ed.): *Lingüística histórica e dialectoloxía: coordenadas do cambio lingüístico*. Vigo: Universidade, 213-236.

Varela Barreiro, Xavier / Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): “La Biblioteca dixital Galego-Portuguesa Antiga (BGPA). Un nuevo formato potenciado para corpus preexistentes gallegos y portugueses”, en *El historiador frente a las palabras. Recursos textuales y léxicos para el estudio de la sociedad medieval*. Lugo: Axac, pp. 129-153.

Varela Barreiro, Xavier / Ricardo Pichel Gotérrez (2017): “Galego-portugués e castelán na Galiza do século XV. Retrincos significativos na documentación xudicial da colección documental da catedral de Lugo”, en Ramón Mariño Paz & Xavier Varela Barreiro (eds.), *A lingua galega no solpor medieval*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 95-120.

Libros

Álvarez de la Granja, María / Ana Boullón Agrelo / Ernesto González Seoane (eds.) (2017): *Aproximacións á variación lexical no dominio galego-portugués*. A Coruña: Área de Filoloxías Galega e Portuguesa; Departamento de Galego-Portugués, Francés e Lingüística; Universidade da Coruña (Monografía 11 da *Revista Galega de Filoloxía*).

Álvarez de la Granja, María / Ernesto González Seoane (eds.) (no prelo): *Léxico dialectal y lexicografía*. Madrid: Iberoamericana Vervuert.

Bautista, Alberto Gómez; Moutinho, Lurdes de Castro; & Coimbra, Rosa Lúcia (eds.). (2017): *Ecolinguismo e Línguas Minoritárias*. Ebook. Aveiro: UA Editora. ISBN 978-972-789-496-3. <http://ria.ua.pt/handle/10773/17060>

Boullón Agrelo, Ana Isabel (ed.) (2017): *Estudar toponimia. Aproximacións metodolóxicas e interpretativas*. Anexo 75 de *Verba. Anuario Galego de Filoloxía*. Universidade de Santiago de Compostela: Servizo de Publicacións. 182 pp. ISBN: 978-84-16954-35-3. DOI <http://dx.doi.org/10.15304/9788416954353>

Boullón Agrelo, Ana Isabel / Luz Méndez (2017): *Estudos de Onomástica Galega II. Os nomes e os apelidos: aspectos legais, sociais e lingüísticos*. Xornada de estudo, Pontevedra, 30 de setembro de 2017. Real Academia Galega. 160 pp. ISBN: 978-84-947823-1-2. <https://academia.gal/documents/10157/704901/Estudos+de+Onomastica+Galega+II_Os+nomes+e+apelidos.pdf>

González González, Manuel (dir) (2017): *TERGAL: BANCO DE TERMOS GALEGOS RECOMENDADOS*, versión 1.1. Accesible en: <http://www.cirp.gal/tergal>. Santiago de Compostela: Centro Ramón Piñeiro para a investigación en humanidades. ISSN: 2530-4917.

Isquendo, Aparecida Negri / Sousa, Xulio / Álvarez Blanco, Rosario (eds.) (2017): *Gauvira Letras 25. Dossié. A toponímia em foco: princípios, métodos, enfoques*. 337 pp. ISSN: 1980-1858 <http://websensors.net.br/seer/index.php/guavira/issue/view/32/showToc>

López Martínez, María Sol (dir) (2017): *CORGA (Corpus de Referencia do Galego Actual) Versión 3.0* (<http://corpus.cirp.gal/corga>). [Data da publicación da nova versión 9/10/2017]..

Mariño Paz, Ramón & Xavier Varela Barreiro (eds.): *A lingua galega no solpor medieval*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, ISBN 978-84-92923-77-9.

Mariño Paz, Ramón (2017): *Fonética e fonoloxía históricas da lingua galega*. Vigo: Edicións Xerais de Galicia.

Monteagudo, Henrique / Sánchez Vales, M.ª Dolores (eds.) (2017): *No tempo das Irmandades: fala, escrita e prelos*. A Coruña: Real Academia Galega

Monteagudo, Henrique (2017): *Historia Social da Lingua Galega*. Vigo: Galaxia (2ª edición).

Monteagudo, Henrique (ed.) (2017), Carlos Casares *O expreso da literatura e outros ensaios*. Vigo: Galaxia.

Monteagudo, Henrique (ed.) (2017), Rosalía de Castro, *Autógrafos poéticos*. A Coruña: Real Academia Galega / Fundación Barrié.

Monteagudo, Henrique (ed.) (2017): *Carlos Casares no Parlamento de Galicia*. [Santiago de Compostela:] Parlamento de Galicia.

Monteagudo, Henrique / Loredó, Xaquín / Vázquez, Martín (2017): *Lingua e sociedade en Galicia. A evolución sociolingüística 1992-2013*. A Coruña: Real Academia Galega.

Monteagudo, Henrique / Salgado, Xosé M. / Vilavedra, Dolores (eds.) (2017): *Casares en Compostela. Universidade e literatura*. Santiago de Compostela: Universidade.

Negro Romero, Marta / Rosario Álvarez / Eduardo Moscoso Mato (Eds.) (2017): *Gallaecia. Estudos de lingüística portuguesa e galega*, Santiago de Compostela: Servizo de Publicacións e Intercambio Científico da USC. ISBN: 978-84-16954-41-4. URL: <http://www.usc.es/libros/index.php/spic/catalog/book/1080>.

Regueira, Xosé Luís & Elisa Fernández Rei (eds.) (2017): *Estudos sobre o cambio lingüístico no galego actual*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega / Instituto da Lingua Galega. ISBN 978-84-92-92382-3.

Artigos en revistas

Alonso Pintos, Serafín (2017): "Investigar, elaborar, divulgar. O Instituto da Lingua da Universidade de Santiago de Compostela", *LaborHistórico* 3, 1- jan./jun 2017, 49-62. DOI: <http://dx.doi.org/10.24206/lh.v3i1>.

Álvarez, Rosario & Xulio Sousa (2017): "A investigación sobre a variación lingüística do galego: desde o ALGa ata a actualidade". *Labor Histórico* 3(1), 57-63. <http://dx.doi.org/10.24206/lh.v3i1.17107>.

Álvarez, Rosario (2017): "A lingua galega no espello. Edición e estudo de seis vilancicos cantados fóra de Galicia antes de 1650", *Madrygal. Revista de Estudios Gallegos* 20 (Número especial), 215-229. ISBN: 1138-9664. URL: <http://dx.doi.org/10.5209/MADR.56219>.

Álvarez Pousa, Concepción (2017): "As variedades vianesa e frieiresa-portelá do galego oriental e as súas afinidades co portugués", *Limite* 11.2, 79-108.

Boullón Agrelo, Ana Isabel (2017): "A edición de textos en Galicia (da Idade Media aos Séculos Escuros)", *Labor Histórico* (Universidade Federal do Rio de Janeiro) 3 (1): 76-92. <http://dx.doi.org/10.24206/lh.v3i1.17108>.

Boullón Agrelo, Ana Isabel (2017): "Nomes, topónimos e apelidos: camiños de ida e volta", *Guavira Letras* 25, 34-49, ISSN 1980-1858. <http://websensors.net.br/seer/index.php/guavira/article/view/480>

Cidrás, Francisco & Francisco Dubert García (2017): "A gramática galega, un río de curso curto e sinuoso. Panorama histórico dos estudos gramaticais sobre o galego", *Labor Histórico* 3 (1), 111-125. <http://dx.doi.org/10.24206/lh.v3i1.17110>.

Corral Pérez, Isabel (2017): "«¿Cómo le gustaría que fuese la educación en lo referente a las lenguas?» Actitudes lingüísticas del alumnado mexicano", *Onomázein* - Número especial. *Las lenguas amerindias en Iberoamérica: retos para el siglo XXI*, 35-57. DOI: 10.7764/onomazein.amerindias.04. Disponible en <http://onomazein.letras.uc.cl/Articulos/Nespecial-Amerindias/AM04-Corral.pdf>.

Costas González, Xosé Henrique (2017): "O sufixo -icho/-a, caracterizador da microtoponimia galega de Zamora", *Verba* 44, 527-536.

Costas González, Xosé Henrique (2017): "Os actuais subsistemas de sibilantes nas falas do val do río Ellas ou de Xálma e as dificultades para a súa normativización conxunta", *Limite* 11.2, 109-122.

Dopazo Entenza, José Manuel (2017): "Bolinando o mar de Ons, na voz do Señor Fransisco", *Nova Ardentia* 9, 65-72.

Dopazo Entenza, José Manuel (2017): "De Otero Patiño a Magdaleno Gonzaga", *Aunios* 22, 2-6.

Dopazo Entenza, José Manuel (2017): "Variación lingüística interxeracional na Illa de Ons (Bueu). Seseo", *Revista Galega de Filoloxía* 18, 49-68.

Dubert García, Francisco (2017): "Sobre a *Gallaecia Magna* e as relacións históricas e xeolingüísticas entre galego, portugués e asturiano", *Estudis romànics* 39, 43-69, DOI: [10.2436/20.2500.01.215](http://dx.doi.org/10.2436/20.2500.01.215).

Fernández Rei, Elisa / Xosé Luís Regueira (2017): "Situando o galego no terreo da investigación lingüística: os traballos de fonética e fonoloxía", *Labor Histórico* 3(1), 93-110. <http://dx.doi.org/10.24206/lh.v3i1.17109>.

Fernández Rei, Francisco (2017): "A Nova gramatica galega de Takekazu Asaka e a difusión de Galicia no Xapón", *A Trabe de Ouro* 106, 149-153.

Fernández Rei, Francisco (2017): "A nova singradura de *Ardentía*, co patrón Luís Rei no leme", *Nova Ardentía. Revista Galega de Cultura Marítima e Fluvial* 9, 7-8.

Fernández Rei, Francisco (2017): "*Ardentía* e a socialización do patrimonio marítimo-fluvial da Gallaecia", *A Trabe de Ouro* 106, 109-115.

Fernández Rei, Francisco (2017): "As orixes da gamela galega e da masseira portuguesa", *Nova Ardentía. Revista Galega de Cultura Marítima e Fluvial* 9, 92-93.

Fernández Rei, Francisco (2017): "Xaria fraseolóxica e léxica da xente do mar da Mariña", *A Trabe de Ouro* 105, 77-88.

González Seoane, Ernesto / Antón Santamarina (2017): "Avances e tendencias actuais en lexicografía galega", *Labor Histórico* 3(1), 149-163. <http://dx.doi.org/10.24206/lh.v3i1.17112>.

Hermo González, Gonzalo (2017): "Arredor do topónimo como signo lingüístico", *Guavira Letras* 25, 15-22. ISSN 1980-1858.

Mariño Paz, Ramón (2017): "El cultivo escrito del gallego y del asturiano entre el ocaso medieval y el renacimiento contemporáneo", *Lletres Asturianas* 117, 11-38.

Mariño Paz, Ramón (2017): "Sobre algunhas concomitancias luso-galaicas do 'Vocabulario de Palavras e Modos de Falar do Minho, e Beira, &c.' (1728) de Raphael Bluteau", *Limite. Revista de Estudos Portugueses y de la Lusofonía* 11.2, pp. 57-77.

Mariño Paz, Ramón / D. Suárez Vázquez (2017): "Manuel Freire Castrillón e a "Carta de Galicia" de *El Censor* (1786)", *Madrygal* 20, 73-90. <http://revistas.ucm.es/index.php/MADR>].

Martínez Lema, Paulo (2017): "Léxico y onomástica personal en la documentación medieval gallego-portuguesa", *Rivista Italiana di Onomastica* 23, 1, 71-88.

Martínez Lema, Paulo (2017): "Sobre a repercusión do zoónimo mazarico na onomástica medieval e moderna", *Estudos de Lingüística Galega* 9, 65-86. DOI: <http://dx.doi.org/10.15304/elg.9.3684>

Monteagudo, Henrique (2016): "Nas orixes da sociolingüística galega. A achega de Xesús Alonso Montero (1968-1973)", *Boletín da Real Academia Galega* 377: 311-331.

Monteagudo, Henrique / Loredó, Xaquín (2017): "La transmisión intergeneracional del gallego. Comparación con el catalán", *Treballs de Sociolingüística Catalana* 27, 99-116.

Monteagudo, Henrique (2017): "Lingua e Sociedade en Galicia", *Labor Histórico* 3(1), 14-48. <http://dx.doi.org/10.24206/lh.v3i1.17105>.

Monteagudo, Henrique / Xoán Carlos Lagares (2017): "Norma e autoridade lingüística no galego e no português brasileiro", *Labor Histórico* 3(2), 12-27. <http://dx.doi.org/10.24206/lh.v3i2.17123>.

Nandi, Anik (2017): "Language Policies and Linguistic Culture in Galicia", *Labor Histórico* 3(2), 28-15. <http://dx.doi.org/10.24206/lh.v3i2.17124>.

Navaza, Gonzalo (2017): "A intervención régia na toponimia galega medieval. Os nomes de Afonso IX (1188-1230)", *Guavira Letras* 25, 50-78.

Pichel Gotérrez, Ricardo & Teixeira, Lidia (eds.), Mejía Ruiz, Carmen (dir.) (2017): *Os estudos galegos en tempos de cambio e transformación: de Bos Aires a Galicia. Madrygal. Revista de Estudios Gallegos (Número Especial monográfico 20)*. Madrid: Universidad Complutense de Madrid, 231 pp. [<https://revistas.ucm.es/index.php/MADR/issue/view/3110/showToc>]

Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): "La Historia troyana de Pedro I y su proyección en la Galicia atlantista". *La coronica. A Journal of Medieval Hispanic Languages, Literatures and Cultures* (Cluster "Redes petristas: Networks and Memory of Pedro I of Castile"), 45/2, pp. 209-240. [<https://doi.org/10.1353/cor.2017.0010>]

Pichel Gotérrez, Ricardo & Varela, Xavier (2017): "O fragmento galego-portugués do *Livro de Tristam*. Nova proposta cronolóxica e diatópica", *Madrygal. Revista de Estudios Gallegos* 20, pp. 159-214 [<http://dx.doi.org/10.5209/MADR.57636>].

Regueira, Xosé Luís (2017): "Alargando os límites: Johannes Kabatek na lingüística galega", *Anadiss* [Universitatea "Ștefan cel Mare", Suceava], número hors-série (mai 2017), 35-48.

Solla Portela, Miguel Anxo & Xavier Gómez Guinovart (2017): "Diseño y elaboración del corpus SemCor del gallego anotado semánticamente con WordNet 3.0", *Procesamiento del Lenguaje Natural* 59, 137-140.

Sousa, X. (2017): "From field notebooks to automatic mapping: the *Atlas Lingüístico Galego* database", *Dialectologia et Geolinguistica* 25, 1-22.

Varela Barreiro, Xavier & Ricardo Pichel Gotérrez (2017): "Panorama actual da lingüística histórica galega", *Labor Histórico* 3(1), 126-148. <http://dx.doi.org/10.24206/lh.v3i1.17111>.

Varela-Orol, Concha (2017): "Los libros de la nación: libros raros y patrimonio en Martín Sarmiento", *Cuadernos de Ilustración y Romanticismo*, 23, 107-124.

Varela-Orol, Concha (2017): "Nota sobre la procedencia de los manuscritos hebreos del monasterio de San Martín de Madrid", *Sefarad*, 77:1, 223-230.

Recensións

Álvarez de la Granja, María (2017): Recensión a María Auxiliadora Castillo Carballo, *De la investigación fraseológica a las decisiones fraseográficas. Un estudio de interrelaciones*, en *Phrasis. Rivista di studi fraseologici e paremiologici* 1, 133-135 (<http://www.phrasis.it/rivista/index.php/rp>).

Álvarez de la Granja, María (2017): Recensión a Inmaculada Penadés Martínez, *Para un diccionario de locuciones. De la lingüística teórica a la fraseografía práctica*, en *Cadernos de fraseología galega* 18, 267-272. <http://www.cirp.gal/w3/publicacions/pub-0450.html>

Álvarez de la Granja, María (no prelo): Recensión a Héctor Cajaraville Araújo, *Os xogos de palabras na prensa gratuíta en galego: De Luns a Venres* en *Estudis Romanics* 40 (2018).

Domínguez Oroña, María Beatriz (2017): Recensión a Sousa, Xulio / Marta Negro Romero / Rosario Álvarez (eds.) (2014): *Lingua e identidade na fronteira galego-portuguesa*, *Revista de Filología Románica* 32, 174-176.

Martínez Lema, Paulo (2016): Recensión a "Carolina Pérez Capelo: *Toponimia e variación dialectal. Os topónimos rematados en -oa, -oá, -úa e -uá*. Santiago de Compostela, Servizo de Publicacións e Intercambio Científico, 2015, 128 páxinas", *Revista Galega de Filoloxía* 17, 191-198.

Míguez, Vitor (2017): Recensión a "Nuyts, Jan / Johan van der Auwera (eds.) (2016): *The Oxford Handbook of Modality and Mood*. Oxford: Oxford University Press, xiv + 670 pp.", *Estudos de Lingüística Galega*, 9, 137-141. <https://doi.org/10.15304/elg.9.3986>.

Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): Recensión a "Eirín García, Leticia, *A visión do amor no cancionero de Don Denis. Estudo e edición de 33 cantigas de amor*. A Coruña: Edicións Laiovento (Col. Ensaio). 2015", *Revista Galega de Filoloxía*, 2017, 18: 165-168 [<https://doi.org/10.17979/rgf.2017.18.0.3187>]

Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): Recensión a "Mariño Paz, Ramón, *Fonética e fonoloxía históricas da lingua galega*. Vigo: Xerais, 2017", *Madrygal. Revista de Estudios Gallegos*, 20 (regular), pp. 315-316. [<http://dx.doi.org/10.5209/MADR.57661>]

Pichel Gotérrez, Ricardo (2017): Recensión a "Pérez Barcala, Gerardo (2013): *A tradución galega do Liber de medicina equorum de Giordano Rufo*. A Coruña: Fundación Barrié (Col. Biblioteca Filolóxica Galega)", *Madrygal. Revista de Estudios Gallegos*, 20 (regular), pp. 323-326. [<http://dx.doi.org/10.5209/MADR.57666>]

Rodríguez Guerra, Alexandre (2017): Recensión a Ramón Mariño Paz & Xavier Varela Barreiro (eds.), *A lingua galega no solpor medieval*, en *Estudos de Lingüística Galega* 9, 147-152.

Artigos en prensa

Álvarez Pousa, Concepción (2017): "Recoñecemento ao Entroido de Viana do Bolo e ao seu boteiro", *Xornal O Sil*. Especial Entroido, 116.

Álvarez Pousa, Concepción (2017): "Carlos Casares na memoria de Viana", *Xornal O Sil*. Especial Letras Galegas, 6.

Álvarez Pousa, Concepción (2017): "Galeguidade raiana: a lingua que nos une", *Xornal O Sil*. Especial Nadal, 30.

Fernández Rei, Francisco (2017): "O Legado familiar Ramón Cabanillas", en *A fondo. Ramón Cabanillas, cambadés universal*, nº 182 (9 novembro 2017), 6-7. Caderno de análise de Sermos Galiza.

E. REALIZACION E DIRECCIÓN DE TESES

Aguete Cajiao, Alba: *Vocalismo galego. Motivacións fonolóxicas do cambio*. Directores: Manuel González González e Elisa Fernández Rei.

Alonso Parada, Raquel: *Estudo do proceso de tradución ao galego da General Estoria (séc. XIV)*. Director: Xavier Varela Barreiro.

Álvarez Pousa, Concepción: *A lingua da Terra de Viana do Bolo. Descrición dialectal e análise do cambio lingüístico*. Director: Francisco Fernández Rei.

Basanta Llanes, Noemi: *Lingua e xénero na conversa: a negociación discursiva das identidades en galego*. Director: Xosé Luís Regueira.

Beis Silva, Sandra: *O Nomenclátor gallego do padre Sobreira: edición e estudo lingüístico e toponímico*. Directora: Ana Isabel Boullón Agrelo.

Bravo García, Ana Clotilde: *Nova edición do Coloquio de voces y frases gallegas do Padre Sarmiento. Proposta para un diccionario toponímico*. Director: Xavier Varela Barreiro.

Corral Pérez, Isabel: *Hispanoamericana: recoñecemento constitucional da diversidade lingüística indíxena e a súa aplicación. Unha visión a través de casos concretos*. Directoras: Carme Silva Domínguez, María Sol López Martínez.

Cunha Vieira, André Felipe: *Estruturas de foco no galego é o que vais ter* (Programa de Pós-Graduação em Linguística da Universidade Federal do Rio de Janeiro). Codirector: Francisco Cidrás Escáneo (coa Profª Maria Luiza Braga-UFRJ).

Domingues Alves, Joel Alexandre: *Conservación e cambio lingüístico en falas da fronteira: a evolución fonético-fonolóxica, morfosintáctica e lexical da fala fronteiriza de Melgaço*.

Domínguez Oroña, María Beatriz: *A alternancia causativa-anticausativa en pares léxicos no galego actual*. Directora: Rosario Álvarez.

Dopazo Entenza, José Manuel: *A lingua da Illa de Ons. Descrición dialectal e análise do cambio lingüístico*. Directores: Francisco Fernández Rei e Xosé Luís Regueira Fernández.

Dourado Fernández, Rocío: *Toponimia do Concello de Ribadeo*. Director: Xavier Varela Barreiro.

Doval Iglesias, Lucía: *O cartulario da Confraría de san Xoán Bautista de Pontevedra (século XV). Documentación, edición e glosario*. Director: Xavier Varela Barreiro.

Filgueira Lorenzo, Sara: *Prosodia e negociación de identidades lingüísticas no discurso*. Directora: Elisa Fernández Rei.

Louredo Rodríguez, Eduardo: *Variación e cambio lingüístico en tempo aparente: o galego do Ribeiro*. Director: Xulio Sousa.

Mariño Dávila, Esperanza: *Un canon lingüístico en construción. O paradigma literario de Ramón Cabanillas*. Directora: Rosario Álvarez Blanco.

Míguez Rego, Vítor: *Modalidade epistémica en galego* (Programa de Doutoramento en Lingüística - USC). Director: Francisco Cidrás Escáneo.

Mouzo Villar, Rosa: *A variación no léxico referida ás relacións sociais en galego*. Tese de doutoramento en curso. Director: Xulio Sousa.

Negro Romero, Marta: *Variación e cambio lingüístico no galego contemporáneo: o léxico do corpo humano*. Directora: Rosario Álvarez Blanco.

Pérez Capelo, Carolina: *Variación dialectal e toponimia*. Directores: Rosario Álvarez e Gonzalo Navaza.

Rico Vereá, Xesús Xabier: *Os suxeitos da lingua e a identidade: na política social e na opinión pública*. Director: Henrique Monteagudo.

Rodríguez Lorenzo, David: *Evolución diatópica do galego no século XX. Análise contrastiva dos materiais que ofrece a xeografía lingüística*. Director: Xulio Sousa.

Rodríguez Parada, Raquel: *O léxico do enxoval (ss. XIII-XV). Contribución ao estudo semántico do enxoval na prosa documental galega*. Director: Ernesto González Seoane.

Santos Raña, Irene: *Percepcións e actitudes sobre o contacto de linguas no territorio lingüístico do galego*. Directores: Xulio Sousa e Francisco Dubert.

Suárez Quintas, Soraya: *A percepción da variación lingüística en galego: os falantes e os dialectos*. Director: Xulio Sousa.

Vázquez Fernández, Martín: *Historia social da lingua galega (1975-1990): ideas e debates socio-lingüísticos e glotopolíticos*. Director: Henrique Monteagudo.

Vidal Fonseca, Guillermo: *O Val de Barcala e as súas bases lingüísticas galegas no Catastro Ensenada (século XVIII)*. Director: Ramón Mariño Paz e Xavier Varela Barreiro.

F. TESES DEFENDIDAS

Hermo González, Gonzalo: *O Tombo de tenzas primeiro (ACS CF 17) (1352-1412): estudo completo e edición das vinte e cinco primeiras tenzas, con especial atención ao elemento onomástico*. Universidade de Santiago de Compostela. Data de lectura: 2/05/2017. Puntuación obtida: Sobresaliente cum laude. Directora: Ana Isabel Boullón Agrelo.

González Pereira, Andrea: *Os animais vistos polos galegos: análise das expresións figuradas galegas que retratan o mundo animal*, setembro de 2017. Cualificación: Sobresaliente. Directora: María Álvarez de la Granja. Lida na UVIGO.

Villanueva Gesteira, M^a. Dolores: *A Editorial Galaxia: proxecto e traxectoria 1950-1963*, Universidade de Santiago de Compostela. Data de lectura: 20/01/2016, Cualificación: Cum laude. Director: Henrique Monteagudo.

G. ESTADÍAS EN CENTROS DE INVESTIGACIÓN

Aguete Cajiao, Alba (2017). Estadía predoutoral durante o período 1-05-2017 ao 31-07-2017 no Centro de Lingüística da Universidade do Porto.

Boullón Agrelo, Ana Isabel (2017). Estadía durante o período 1-02-2017 ao 31-03-2017 na Queen Mary University (London) como Visiting Research Fellow.

H. COMUNICACIÓNS PRESENTADAS NO ILG

Francisco Calvo del Olmo, Universidade Federal do Paraná, "Diálogos entre Galicia e Brasil: os estudos galegos dentro da Intercomprensão en linguas románicas", 24 de xaneiro de 2017.

Paulo Osório, Universidade da Beira Interior, “A Analogia no Português Arcaico: um Fenómeno de Morfologia Histórica”, 1 de febreiro de 2017.

Ignacio Vázquez, Universidade da Beira Interior, “Románica Intercom. Aprendizaxe simultáneo de linguas romances”, mércores 1 de febreiro de 2017.

Joan-Maria Jaime Moya, Institución Milà i Fontanals CSIC, “Os xermanismos do catalán no contexto do latín medieval”, 24 de marzo de 2017.

Miquel Àngel Pradilla Cardona, Universidade Rovira i Virgili, “Aproximación a la dinámica sociolingüística contemporánea de la lengua catalana”, 27 de abril de 2017.

Quezia dos Santos Lopez, Uma análise construcional das perífrases de gerundio de aspecto cursivo no Português do Brasil, 19 de maio de 2017.

Javier Rivas, Universidade de Colorado, Boulder, deu por invitación do centro unha conferencia co título “A construción [DEÍCTICO LOCATIVO – CLÍTICO ACUSATIVO – VERBO INTRANSITIVO] do galego (*alí a estaba, aí os veñen*): unha análise baseada no uso” o día 14 de xullo de 2017.

Mailson Lopes, bolseiro da UFBA / UC — CELGA-ILTE, deu por invitación do centro unha conferencia co título “Oscilación entre corradicais sinonímicos con e sen prefixo no galego-portugués”, 22 de setembro de 2017.

Xiao Lan Curdt-Christiansen, University of Bath, “Family Language Policy: Building New Methodological and Analytical Framework”, 19 de setembro de 2017.

Klaus Bochmann, Universidade de Leipzig, “Historiografía de la lengua como historia social vivida: las biografías lingüísticas”, 18 de outubro de 2017.

Isabel Fraga Carou, Facultade de Psicoloxía da USC “Que me causa máis tristura: a *morriña* ou a *nostalgia*? Á busca da emoción nas palabras da nosa lingua. *Proposta para o desenvolvemento dun estudo estandarizado de palabras emocionais en lingua galega*”, 25 de outubro de 2017.

María Beatriz Domínguez Oroña, Instituto da Lingua Galega (USC), “#ArdeGaliza, #QueimanGaliza ou... #ArdenGaliza? A alternancia causativa nalgúns pares verbais do galego”, 15 de decembro de 2017.

I. VISITAS DE INVESTIGADORES

Jaime Moya, Joan Maria, Investigador posdoutoral, CSIC (IMF, Barcelona), : 20/03/2017 - 31/03/2017.

Oliveira, Quezia dos Santos Lopes, Investigadora predoutoral, Universidade Federal do Rio de Janeiro 20/12/2016 a 30/11/2017.

Osório, Paulo José Tente da Rocha Santos, Universidade da Beira Interior (Portugal), Erasmus+ Programme – STA activity (Staff Teaching Mobility of short duration), 30/01/2017 to 03/02/2017.

Pradilla Cardona, Miquel Àngel, Institut d’Estudis Catalans & Universitat Rovira i Virgili, 24/04/2017 a 28/04/2017.

Rivas Rodríguez, José Javier, Universidade de Colorado, 03/07/2017 a 14/07/ 2017.

Silva, Helen da, Investigadora posdoutoral. Univ. Estadual do Paraná/Universidade Estadual de Londrina. Bolsa de estudos da CAPES, Brasil. 04/07/2017 a 04/12/2018.

Vázquez Diéguez Diéguez, José Ignacio, Universidade da Beira Interior (Portugal), Erasmus+ Programme – STA activity (Staff Teaching Mobility of short duration), 30/01/2017 a 03/02/2017.

Bagno, Marcos, Universidade de Brasília/Universidade Federal Fluminense, 18/09/2017 a 18/12/2017.

L. PARTICIPACIÓN NA ORGANIZACIÓN DE ENCONTROS CIENTÍFICOS

Agnete Cajiao, A. (2017): Secretaria do comité organizador *Atlas Linguarum Europae (ALE) Symposium, The 50th Annual Meeting, e o XXIIème Colloque International de l'Atlas Linguistique Roman (ALiR)*, 19 a 23 de xuño de 2017.

Álvarez de la Granja, María (2017): Membro do comité científico e membro do comité organizador de *EMLex Colloquium on Lexicography. Lexicography, teaching experience and professional practice. Building bridges between lexicography and industry*. Consorcio de universidades de EMLex (Erasmus Mundus Master in Lexicography), 30/03/201, Santiago de Compostela.

Álvarez de la Granja, María (2017): Secretaria das *III Xornadas de Lingua e Literatura Galegas no ensino. Ensinar galego desde o multilingüismo e a variedade*. Departamento de Filoloxía Galega e Departamento de Didácticas Aplicadas da Universidade de Santiago de Compostela. 17-18 de novembro de 2017, Santiago de Compostela.

Álvarez de la Granja, María (2017): Vogal no *III Congreso Internacional RELEX. Lexicografía e didáctica*. Rede de lexicografía RELEX / Universidade de Vigo, 25-27/10/2017, Vigo.

Álvarez, Rosario (2017): Coordinadora da comisión organizadora dos *XIX Encontros para a normalización lingüística. Dereitos lingüísticos, unha garantía pendente?* Consello da Cultura Galega.

Álvarez, Rosario (2017): Coordinadora da comisión organizadora do *Foro de debate sobre a Carta Europea para as Linguas Rexionais ou Minoritarias*. Consello da Cultura Galega, coa colaboración do Consello de Europa. 29-30 de xuño de 2017, Santiago de Compostela.

Álvarez, Rosario (2017): Membro da comisión científica do *IV Congreso Internacional de Lingüística Histórica. Homenagem a Ivo Castro*. Universidade de Lisboa. 17-21 de julho 2017, Lisboa.

Álvarez, Rosario (2017): Membro do Comité Científico do *III Colóquio Internacional de Lingüística Histórica: Mudança e Estandardização*. Universidade de Coimbra. CELGA-ILTEC. 9 e 10 de novembro de 2017, Coimbra.

Álvarez, Rosario / Sandra Beis Silva / Ernesto González Seoane / Raquel Vila Amado: Comité Organizador de *Simposios ILG 2017 "Calen barbas, falen cartas". A escrita en galego na Idade Moderna*, 20-22 de novembro de 2017, Facultade de Filoloxía da USC.

Álvarez, Rosario / Sandra Beis Silva / Ernesto González Seoane / Raquel Vila Amado: Comité Organizador do Simposio 2017 do ILG "Calen barbas, falen cartas". A escrita en galego na Idade Moderna, 20-22 de novembro de 2017, Facultade de Filoloxía da USC.

Boullón Agrelo, Ana Isabel. Coorganizadora, con Luz Méndez, da *II Xornada de onomástica galega* (Pontevedra, 2017). *Os nomes e os apelidos: aspectos legais, sociais e lingüísticos*. Pontevedra, 30 de setembro 2017. Organizado pola Real Academia Galega coa colaboración da Deputación de Pontevedra e o Museo de Pontevedra, onde tivo lugar.

Fernández Rei, Francisco (2017): Membro do comité científico e vogal do comité organizador do *XXIIème Colloque International de l'Atlas Linguistique Roman (ALiR)* (Facultade de Filoloxía da USC e Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades. Santiago de Compostela, 19-23 xuño 2017).

Gómez Guinovart, Xavier (2017): Membro do Comité Científico do *IberEval 2017 - 2nd Workshop on Evaluation of Human Language Technologies for Iberian languages*, Universidad de Murcia, 20 de setembro de 2017.

Gómez Guinovart, Xavier (2017): Membro do Comité Científico do *SLATE 2017 - Symposium on Languages, Applications and Technologies*. Instituto Politécnico do Porto, 26-27 de xuño de 2017.

Gómez Guinovart, Xavier (2017): Membro do Comité Científico do *XXXIII Congreso de la Sociedad Española para el Procesamiento del Lenguaje Natural (SEPLN16)*, Universidad de Murcia, 20-22 de setembro de 2017.

González González, Manuel (2017): Membro do Comité Científico do *III Congreso Internacional RELEX. Lexicografía e didáctica*. Universidade de Vigo (Campus de Pontevedra), 25-27 de outubro de 2017.

González González, Manuel (2017): Presidente do comité organizador *Atlas Linguarum Europae (ALE) Symposium, The 50th Annual Meeting*, e o *XXIIème Colloque International de l'Atlas Linguistique Roman (ALiR)*, 19 a 23 de xuño de 2017.

González Seoane, Ernesto (2017): Membro da Comissão Científica do *IVº CILH - Congresso Internacional de Linguística Histórica. Homenagem a Ivo Castro*. Universidade de Lisboa (Faculdade de Letras), 17-21 de julho de 2017.

González Seoane, Ernesto (2017): Membro do Comité Científico do *III Congreso Internacional RELEX. Lexicografía e didáctica*. Universidade de Vigo (Campus de Pontevedra), 25-27 de outubro de 2017.

González Seoane, Ernesto (2017): Membro do Organising Committee do *IV EMLex Colloquium on Lexicography* (Santiago de Compostela, 30.3.2017).

Mariño Paz, Ramón (2017): Membro da Comissão Científica do *III Colóquio Internacional de Linguística Histórica – Mudança e Estandarização* (Centro de Estudos de Linguística Geral e Aplicada da Universidade de Coimbra (CELGA – ILTEC), 9 e 10 de novembro de 2017). [http://www.uc.pt/IIICILH/Comissao_cientifica].

Rodríguez Guerra, Alexandre (2017): Membro do Comité Organizador do *III Congreso Internacional RELEX. Lexicografía e didáctica*. Universidade de Vigo (Campus de Pontevedra), 25-27 de outubro de 2017.

Rodríguez Guerra, Alexandre (2017): Secretario do Comité Organizador do simposio internacional *E irei madr a Vigo* (Vigo - Universidade de Vigo), 23 e 24 de novembro de 2017.

Varela Barreiro, Xavier (2017): Membro da Comisión Científica do IVº *CILH - Congreso Internacional de Linguística Histórica. Homenagem a Ivo Castro*. Universidade de Lisboa (Faculdade de Letras), 17-21 de julho de 2017.

M. CHARLAS DO PROGRAMA A PONTE

Álvarez de la Granja, María: «*Cal ti es, así me dis*. Idiosincrasia e universalidade na fraseoloxía galega” en IES Félix Muriel (Rianxo, 18 de abril de 2017); IES A Pinguela (Monforte de Lemos, 20 de febreiro de 2017); IES Río Cabe (Monforte de Lemos, 20 de febreiro de 2017); IES Mendinho (Redondela, 13 de marzo de 2017); CPI de Cervantes (San Román de Cervantes, 25 de abril de 2017).

Dubert García, Francisco: “Galego e castelán en contacto” en CPI Cernadas de Castro (Lousame, 16 de xaneiro de 2017); IES Mos (Mos, 3 de febreiro de 2017); IES Eduardo Pondal (Santiago de Compostela, 16 de febreiro de 2017); IES Nº 1 Ordes (Ordes, 28 de abril de 2017).

N. CONTRATOS PREDOUTORAIS

ALBA AGUETE CAJIAO; Convocatoria FPU; Data de inicio 21/11/2014 Data de finalización 10/10 /2018

EDUARDO LOUREDO RODRÍGUEZ; Convocatoria: XUNTA; Data de inicio 23/12/2013 Data de finalización 15/10/2016

GONZALO HERMO GONZÁLEZ; Convocatoria: FPU; Data de inicio 16/10/2012 Data de finalización 31/05 /2017

IRENE SANTOS RAÑA; Convocatoria XUNTA; Data de inicio 30/06/2016 Data de finalización 29/06/2019; RENUNCIÓU Ó CONTRATO O 14/09/2017

ISABEL CORRAL PÉREZ; Convocatoria: XUNTA PLAN I2C; Data de inicio 28/04/2014 Data de finalización 30/04/2017

MARÍA BEATRIZ DOMÍNGUEZ OROÑA; Convocatoria FPU 2015; Data de inicio 19/09/2016 Data de finalización 29/04/2019

MARÍA BEATRIZ DOMÍNGUEZ OROÑA; Convocatoria: Xunta, Plan I2C; Data de inicio 30/04/2016 Data de finalización 18/09/2016

SORAYA SUÁREZ QUINTAS; Convocatoria: XUNTA, PLAN I2C; Data de inicio 30/04 / 2015 Data de finalización 29/04 / 2018; RENUNCIÓU Ó CONTRATO O 14/09/2017

VÍTOR MÍGUEZ REGO; Convocatoria XUNTA; Data de inicio 31/07/2017 Data de finalización 30/07/2020

Ñ. CONTRATOS POSDOUTORAIS

PAULO MARTÍNEZ LEMA; Convocatoria POSDOC XUNTA; Data de inicio 25/06/2015 Data de finalización /2017; RENUNCIOU Ó CONTRATO O 31/08/17

RICARDO PICHEL GOTÉRREZ; Convocatoria: POSDOC XUNTA I2C 2014 Data de inicio 29/04/2015 Data de finalización 31/08/2016.

Convenios, contratos e contribución institucional

A. CONVENIOS E CONTRATOS

Durante o ano 2017 a Universidade de Santiago a través do ILG mantivo ou estableceu convenios:

- coa Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, a través da Secretaría Xeral de Política Lingüística, convenio para a realización de traballos de investigación sobre a lingua galega;
- coa Real Academia Galega, convenio para a realización dunha “Gramática da Lingua Galega”;
- coa Fundación Barrié, para a edición conxunta do Atlas Lingüístico Galego.

B. CONTRIBUCIÓN INSTITUCIONAL: ORGANIZACIÓNS SOCIAIS, ACADÉMICAS ETC.

Álvarez, Rosario. Académica numeraria da RAG. Tesoureira. Directora da Sección de Lingua. Coordinadora do Seminario de Gramática.

Álvarez, Rosario. Padroeira no Padroado da Fundación Penzol, en representación do CCG.

Álvarez, Rosario. Padroeira no Padroado do Museo do Pobo Galego, en representación do CCG.

Álvarez, Rosario. Vicepresidenta do Consello da Cultura Galega. Membro do plenario do Consello da Cultura Galega, en representación do ILG.

Álvarez, Rosario. Coordinadora da Comisión científica de Gallaeciae Monumenta Historica (CCG).

Álvarez, Rosario. Coordinadora do Centro de Documentación Sociolingüística de Galicia (CDSG).

Álvarez, Rosario. Membro do Comité Académico da Cátedra Galicia-América da UNSAM (Buenos Aires), desde a fundación.

Álvarez de la Granja, María. Membro da Rede de Lexicografía RELEX.

Álvarez de la Granja, María. Membro da Rede de Tecnoloxías e Análise dos Datos Lingüísticos TECANDALI.

Boullón Agrelo, Ana Isabel. Académica correspondente da Real Academia Galega e membro do seu Seminario de Onomástica.

Boullón Agrelo, Ana Isabel. Membro da Asociación Galega de Onomástica. Membro do equipo directivo.

Boullón Agrelo, Ana Isabel. Membro da Asociación de Tradutores Galegos (Vigo).

Boullón Agrelo, Ana Isabel. Membro do International Council of Onomastic Sciences.

Cidrás Escáneo, Francisco Antonio. Académico correspondente da Real Academia Galega.

Dubert García, Francisco. Coordinador da Rede de Tecnoloxías e Análise dos Datos Lingüísticos TECANDALI.

Fernández Rei, Francisco. Membro numerario da Real Academia Galega (desde setembro 1999): Vicesecretario da institución (xaneiro 2010 - abril 2013), Coordinador do seu Seminario de Sociolingüística (abril 2011 – setembro 2013) e actualmente membro da Sección de Lingua, do Seminario de Terminoloxía e do Seminario de Lexicografía, do que é secretario (desde o 8 setembro do 2014).

Fernández Rei, Francisco. Membro de número do Padroado do Museo do Pobo Galego.

Fernández Rei, Francisco. Conselleiro de Honra do Consello d'a Fabla Aragonesa, con sede en Huesca (desde novembro de 1999).

Fernández Rei, Francisco. Membro da Rede de Lexicografía RELEX.

González González, Manuel. Académico numerario da Real Academia Galega.

González González, Manuel. Coordinador científico do Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades.

González González, Manuel. Membro correspondente do Institut d'Estudis Catalans.

González González, Manuel. Director de TERMIGAL.

González González, Manuel. Membro da Asociación Europea de Terminoloxía (EAFI).

González González, Manuel. Membro da Asociación Española de Terminoloxía (AETER)

González González, Manuel. Membro de REALITER (Rede panrománica de terminoloxía).

González González, Manuel. Membro de LIMMITER.

González González, Manuel. Membro da Sociedade Española de Lingüística.

González González, Manuel. Membro da Asociación Española de Acústica Forense.

González González, Manuel. Membro da Société de Linguistique Romane.

González González, Manuel. Membro da International Society for Dialectology and Geolinguistics (SIDG).

González Seoane, Ernesto. Membro da Rede de Lexicografía RELEX.

González Seoane, Ernesto. Académico correspondente da Real Academia Galega.

Lorenzo, Ramón. Académico numerario da Real Academia Galega.

Monteagudo Romero, Henrique. Académico numerario da Real Academia Galega. Secretario.

Monteagudo Romero, Henrique. Membro do Plenario do Consello da Cultura Galega. Coordinador da Sección de Lingua, Literatura e Comunicación. Director do Centro de Documentación Sociolingüística.

Navaza Blanco, Gonzalo. Académico correspondente da Real Academia Galega.

Negro Romero, Marta. Membro colaborador do Instituto de Estudos de Literatura Tradicional da Universidade Nova de Lisboa.

Palacio Sánchez, Antón. Académico correspondente da Real Academia Galega.

Pichel Gotérrez, Ricardo. Membro da Red Internacional CHARTA (Corpus Hispánico y Americano en la Red: Textos Antiguos).

Pichel Gotérrez, Ricardo. Membro asociado de PhiloBiblon. Bitagap (Bibliografía de Textos Antigos Galegos e Portugueses).

Regueira Fernández, Xosé Luís. Académico numerario da Real Academia Galega.

Regueira Fernández, Xosé Luís. Participante da Rede de Tecnoloxías e Análise dos Datos Lingüísticos TECANDALI.

Rodríguez Guerra, Alexandre. Membro da Rede de Lexicografía RELEX.

Rodríguez Guerra, Alexandre. Membro da Rede de Tecnoloxías e análise dos datos lingüísticos TECANDALI.

Santamarina Fernández, Antón. Académico numerario da Real Academia Galega.

Resumo económico

2017

INGRESOS

Contribución da Universidade de Santiago de Compostela	750,00
Subvención da Fundación Pedro Barrié de la Maza	12.100,00
Convenio entre USC e a Secretaría Xeral de Política Lingüística • Coleccións diplomáticas • Atlas Lingüístico Galego • Arquivo do Galego Oral • Léxico Patrimonial (Galicia-Portugal-Brasil) • Cambio lingüístico e contacto da lingua na xuventude • Inventario toponímico galego-portugués	111.111,11
Convenio Consello Cultura Galega	30.279,27
Proxectos en convocatorias competitivas no ámbito europeo • POCTEP	39.863,61
Proxectos en convocatorias competitivas no ámbito nacional • Cambio lingüístico no galego actual	1.030,20
Proxectos en convocatorias competitivas no ámbito autonómico • Consolidación e Estruturación (GRC) • Consolidación e Estruturación (REDES)	58.333,33 50.000,00
Simposio e Congresos	4.300,00
Producción Científica	1.052,00
Axudas singulares de apoio ao I+D	1.000,00
Dereitos de autor	2.358,91
TOTAL INGRESOS	312.178,43

GASTOS

Material e Comunicacións	3.691,82
Reproducións	4.586,73
Biblioteca	3.654,53
Equipamento e reparacións	3.143,81
Persoal	209.150,07
Asistencia a Congresos e Cursos	12.425,11
Traballos encargados ao exterior	10.691,60
Atencións Protocolarias	3.108,60
TOTAL GASTOS	250.452,27

Relación de recursos do ILG

RELACIÓN DE RECURSOS

- AMPER-Galicia
- Arquivo do Galego Oral (AGO)
- Biblioteca dixital da Galicia Medieval (BGM)
- Cartografía dos Apelidos de Galicia (CAG)
- Comparación dos dez nomes máis populares en diferentes zonas no ano 2014
- Dicionario de dicionarios da lingua galega (DdD)
- Dicionario de dicionarios de xirias
- Dicionario de Dicionarios do Galego Medieval (DDGM)
- Dicionario de pronuncia da lingua galega
- Estudos de Lingüística Galega (ELG)
- FOLERPA - Ferramenta On-Line para Experimentación Perceptiva
- Índices do Atlas Lingüístico Galego
- Inventario Toponímico da Galicia Medieval (ITGM)
- Portal de ditados tópicos galegos
- Ránking dos dez nomes máis populares en Galicia (2000-2014)
- Recursos Integrados da Lingua Galega (RILG)
- Tesouro do léxico patrimonial galego e portugués
- Tesouro Informatizado da Lingua Galega (TILG)
- Tesouro Medieval Informatizado da Lingua Galega (TMILG)
- Vocabulario Ortográfico da Lingua Galega (VOLG)
- Xelmírez. Corpus lingüístico da Galicia medieval

RELACIÓN DE INVESTIGADORES

PERSOAL INTERNO

Alba Aguite Cajiao	Investigadora predoutoral
Ana García García	Persoal de apoio
Ana Isabel Boullón Agrelo	Investigadora adscrita
Antón Santamarina	Investigador ad honorem
Carme Ares Vázquez	Investigadora adscrita
Carolina Pérez Capelo	Investigadora predoutoral
Carme Hermida Gulías	Investigadora adscrita
Eduardo Louredo Rodríguez	Investigador predoutoral
Eduardo M. Moscoso Mato	Investigador adscrito
Elisa Fernández Rei	Investigadora adscrita
Ernesto X. González Seoane	Investigador adscrito. Director
Florentina Xoubanova Montero	Persoal de apoio (Biblioteca)
Francisco A. Cidrás Escáneo	Investigador adscrito
Francisco Dubert García	Investigador adscrito. Secretario
Francisco Fernández Rei	Investigador adscrito
Francisco Xavier Varela Barreiro	Investigador adscrito
Gonzalo Hermo González	Investigador predoutoral
Henrique Monteagudo	Investigador adscrito
Irene Santos Raña	Investigadora predoutoral
Isabel Corral Pérez	Investigadora predoutoral
Lucía Doval Iglesias	Persoal de apoio
Manuel González González	Investigador adscrito
María Álvarez de la Granja	Investigadora adscrita
María Beatriz Domínguez Oroña	Investigadora predoutoral
María Tomé Barbeira	Persoal de administración e servizos
Marta Negro Romero	Persoal de apoio

Mª Carmen Pérez González
Mª Sol López Martínez
Noemi Basanta Llanes
Noemí Varela Rodríguez
Paulo Martínez Lema
Ramón Lorenzo
Ramón Mariño Paz
Raquel Vila-Amado
Rosa Mouzo Villar
Rosa Palazuelos Gómez
Rosario Álvarez
Sandra Beis Silva
Soraya Suárez Quintas
Tamara Rial Montes
Xosé Luís Couceiro Pérez
Xosé Luís Regueira Fernández
Xosé Manuel Dopazo Entenza
Xulio C. Sousa Fernández

COLABORADORES EXTERNOS

Alexandre Rodríguez Guerra
Amparo Cereixo Silva
Anik Nandi
Antón Palacio Sánchez
Antonio Romano
Beatriz García Turnes
Concepción Álvarez Pousa
Concepción Varela Orol
Damián Suárez Vázquez
Gonzalo Navaza Blanco
Hakan Casares Berg
Lurdes de Castro Moutinho
Luz Méndez Fernández
Pablo Sánchez Vidal
Ricardo Pichel Gotérrez
Serafín Alonso Pintos
Xavier Gómez Guinovart
Xosé Afonso Álvarez Pérez
Xosé Antonio López Silva
Xosé Henrique Costas González
Xosé Xove Ferreiro

Persoal de apoio
Investigadora adscrita
Investigadora predoutoral
Persoal de apoio (Informática)
Investigador posdoutoral
Investigador ad honorem
Investigador adscrito
Persoal de apoio
Persoal de apoio
Responsable de asuntos económicos
Investigadora adscrita
Persoal de apoio
Investigadora predoutoral
Bolsa de colaboración
Investigador ad honorem
Investigador adscrito
Persoal de apoio
Investigador adscrito

INVESTIGADORES VISITANTES

Hélen Cristina da Silva
Marcos Bagno
Quezia dos Santos Lopes

Instituto da Lingua Galega
Universidade de Santiago de Compostela
Praza da Universidade, 4
15782 Santiago de Compostela (A Coruña)

ilgsec@usc.es | <http://ilg.usc.gal>
Teléfonos +34 8818 12810 | +34 8818 12802 | Fax +34 81572270

